Gracchus Babeuf

DEVRİM YAZILARI

Çevirenler:
Sabahattin Eyuboğlu
Vedat Günyol

Çan Yayınları - İstanbul

ÇAN YAYINLARI: 26

Bu kitap 1964'de İstanbul'da Gün Basımevinde basılmıştır.

Gracchus Babeuf

DEVRİM YAZILARI

Çevirenler:
Sabahattin Eyuboğlu
Vedat Günyol

Can Yayınları

I.

BABEUF'ÜN HAYATI

1760 - 1797

Fransız Devriminin kuramcıları arasında Babeuf'ün önemli bir yeri vardır. Eserinin özgünlüğünü anlamak için, içinde yaşadığı yoplumsal ortamı ve karşılaştığı başlıca sorunları kısaca görmek gerek.

1760 yılında dünyaya gelen Babeuf, gençliğini Picardie'de geçirir. Yoksul bir ailenin çocuğudur. Öğrenim olarak ne gördüyse babasından görür ve genç yaşta hayatını kazanmak zorunda kalır. Bir çok işlere girip çıktıktan sonra, 1785'de tapu işlerinde çalışır. Bu iş, toprak sahiplerinin haklarını

çok eski ve geçerliği kalmamış bir takım ayrıcalık belgelerine göre aramaktı. Gerçekte, XVIII. yüzyıl sonlarında soylular sınıfı paraca güç bir duruma düşmüştü. Bu sınıf günün ekonomik hayatı (ticaret ve endüstri) dışında kaldığı için - çünkü saygınlığından bir şeyler yitirmeksizin bu hayata katılmazdı- tek geçim kaynağı olarak elinde yalnız topraklarının geliri kalmıştı. Ortaçağdan beri bu gelir değişmez, donmuş bir durumda idi. Oysa, ticaretin gelişmesiyle fiyatlar yükselmiş ve bu değişmez gelir artık ihtiyaçları karşılamaz olmuştu. Onun için, sıkıntısını gidermek istiyen derebeylik kendi haklarını sonuna kadar kullanmaya, yâni köylüyü daha da sömürmeye bakıyordu. Babeuf, tapu işinde çalışırken, bütün bunları görür. Kendi deyimiyle «soylu sınıfın zorbalık ve bin bir dalavere ile toprakları ele geçirişinin sırlarını» öğrenir.

Bu derebeylik sömürücülüğünün yanı sıra, tarım ve endüstride kapitalist tipte bir takım ilişkiler çıkıyor ortaya: Zengin tarım bölgelerinde (özellikle Picardie'de) artık topraklarının geliriyle yetinmiyen bir takım toprak ağaları, burjuvalar, kimi zaman da derebeyleri yeni yeni sömürme yollarına başvuruyor, gerek para karşılığında, gerek zorla köylünün topraklarını ele geçiriyor ve bunlarda yeni yöntemler deneyerek toprağın verimini arttırmaya çalışıyorlardı.

Bu değişmeler de yine köylünün zarına oluyor; Odununu sağladığı, hayvanlarını otlattığı topraklardan yoksun kalıyor ve toprak sahibinin ya da kiracısının buyruğunda ırgat olarak çalışıyor. Böylece, eskinin derebeyi - köylü karşıtlığına sömürgeci - proleterleşmiş köylü karşıtlığı ekleniyor.

Bu tarım kapitalizmi yanında, Picardie'de bir de endüstri kaptilazmi doğuyor: Özellikle büyük kentlerde gelişen yün endüstrisi büyük sayıda yok-

sul emekçi kütlesini boğaz tokluğuna çalıştırmaya başlıyor. Belli noktalarda toplaşan bu kapitalist endüstri dışında, kendilerine bir gelir fazlası sağlamak istiyenler (kentlerde zanaatçılar, evlerinde çalışan işçiler, köylüler) örme ve dokuma işlerinde kullanmak üzere ilkel madde satın alacak, tezgâh kuracak para bulamadıkları için, zengin bir takım tüccarların eline düşüyor ve onların sağladığı araçlarla çalışıp ürünlerini yok pahasına yine onlara satmak zorunda kalıyorlar.

Babeuf yakından gördüğü bu durumdan bir çok dersler çıkarıyor kendisine: Önce, XVIII. yüzyıl filozoflarının, özellikle J.J. Rousseau ve Morelly'nin etkisi altında, özel mülkiyetin haksızlıklar üstüne kurulduğu sonucuna varıyor. Babeuf ilk sosyalist kuramlarını, Devrim'den az önce Arras Akademisi sekreteri olan arkadaşı Dubois de Fosseux'ye yazdığı mektuplarda taslak halinde verir. Sonradan Sonsuz Kadastro'ya aktardığı bu taslakta toprakların dağıtılmasını toplumsal eşitsizliği önlemenin tek yolu olarak gösterir.

Bunun yanı sıra, Babeuf sınıf çatışması düşüncesini geliştirmeye başlar. Gerçekte, Devrimin girdi çıktısına katıldıkça, işçi kitlesinin çeşitli yollardan sömürüldüğünü daha açık seçik görmeye başlar ve kafasında yer alan sınıf çatışması kavramı, gerek öğretisinde, gerek eylem hayatında büyük bir önem kazanır.

Babeuf halktan, halk sınıflarından yana olan bu eyleme Devrimin başlarında atılır. Bastille'in ele geçtiği haberini alır almaz, büyük bir coşku içinde Paris'e koşar ve başkentin devrim havasına kendini alabildiğine kaptırır. Picardie'ye dönüşünde, halkı yavaş yavaş belli amaçlara doğru seferber etmeye çalışır. Önce, aides ve gabelle gibi dolaylı vergilere karşı başgösteren hareketin başına geçer.

Bu tüketim vergileri özellikle yoksul halkın sırtına binmekteydi. Üstelik toplanış yolu da insan onurunu kırıcıydı. Babeuf sekizyüz commune'ün imzasıyla Millet Meclisine bir dilekçe gönderir. Bu kışkırtma hareketi yüzünden ilk defa olarak (mayıs 1790) hapse atılır. Kısa bir süre sonra hapisten çıkınca, yeniden savaşa koyulur ve özellikle, başa geçen burjuvazinin çiğnediği 1789 Bildirisinin demokratik ilkelerini savunmaya başlar. Düşmanlarının iftirasına uğrar ve Paris'e sığınmak zorunda kalır (1793 başları).

Bu sefer, Paris Babeuf'ün düşüncesi üzerinde kesin bir etki yapar. 1793'ün Paris'idir bu, Fransa'nın en çok işçi ve zanaatçısının toplu bulunduğu bir yer. Sans-culottes'larla büyük burjuvazi arasında zorlu bir çatışma başlamıştır. Sınıf çatışması daha çok geçim gereçleri konusunda kendini göstermektedir: İç ve dış savaşlar ortasında, sans-culottes'lar ordu ile şehir halkının azığını makul bir fiyatla sağlıyacak bir salma ve vergileme politikası istemektedirler. Büyük burjuvazinin en önemli bölüğü olan büyük tüccarlar, gelir kaynaklarını kısacak olan bu türlü ekonomik sınırlamalara var güçleriyle karşı koyuyorlar. Ama halkı yalnız Devrim'in kurtaracağına inanan Montagnard'lar halkın hak isteklerinin bir kısmını gerçekleştiriyorlar: En zorunlu aşlık maddelerini vergiliyen yasayı (la loi du m a x z i u m u m général) kokuyorlar. Paris Komünü İaşe komisyonunda görev alan Babeuf, o zamanın büyük ekonomik sorunlarını yakından görmek fırsatını buluyor. Tüketim maddelerinin dağıtımı artık onun gözünde büyük bir önem kazanıyor. Babeuf sosyalizminin bir üretim sosyalizmi değil, bir tüketim sosyalizmi oluşunun nedenlerinden biri buradan gelir.

Ama, Devrimin bu kesin döneminde Babeuf bi-

rinci plânda bir politik rol oynamıyor: O günlerde, özgürlükleri, hattâ 1793 Anayasasının koyduğu demokratik özgürlükleri bile kısıtlıyan olaganüstü bir hükûmetin zorunluluğunu, karşı-devrimi ve büyük burjuvazinin bencilliğini etkisiz bırakacak **Terreur** yönetiminin kaçınılmazlığını anlamıyor henüz. Demokratik kurumların serbestçe işlemesi, halk yararına çalışan bir politikanın zorunlu ve yeterli bir koşulu gibi görünüyor ona. Bu düşünce Babeuf'ü büyülüyor ve Robespierre'in politikasını desteklemekten alıkoyuyor.

9 thermidore'da büyük burjuvazi Robespierre'i devirip tekrar başa geçiyor. İlk kaygusu, varlığını ve kazançlarını sınırlıyabilecek bir halk hükûmetinin yeniden kurulmasını önlemek oluyor. Amacı, her şeyden önce, ekonomik özgürlüğü yeniden kurmaktır. «Maximum général» yasasının kaldırılması paranın değerini düşürüyor ve fiyatlar durmadan artıyor. Bunun sonucu olarak, bir yandan boyuna yoksullaşan halkın çıkardığı «açlık ayaklanmaları», (nisan ve mayıs 1795) sürüp giderken öte yandan savaş araçları ve besin maddeleri üzerinde hayasızca bir spekülasyon yaparak zenginleşen bir vurguncular sınıfı çıkıyor ortaya. Halkla burjuvazi arasındaki uçurum görülmemiş bir dereceye varıyor.

Robespierre'in düşüşünü özgürlüğün «ikinci doğuşu» diye selâmlamış ve bu davranışıyla, bilmiyerek, karşı-devrimin ekmeğine yağ sürmüş olan Babeuf, durumu anlamakta gecikmiyor. Thermidore'cuların bir sınıf politikası gütmeleri karşısında Robespierre'i tutmamakla büyük bir yanılgıya düştüğünü açıklamaktan çekinmiyor. Böylece, Robespierre'in düşmesinden beş ay sonra, Babeuf büyük çapta politikaya atılıyor ve devrim düşmanlarına karşı açılan savaşın başına geçiyor. Thermidor'cuların yaptıkları kötülükleri açığa vurup demokrat-

ları, yasaların sınırları içinde düzenli bir ayaklanmaya çağırıyor. Babeuf'ün durmadan sözünü ettiği ayaklanma kansız bir ayaklanmadır. Bununla beraber, Thermidor'cular Babeuf'ün bu davranışını tehlikeli bulup «İsyan hazırlamaya ve millet meclisini dağıtmaya» çalışıyor diye suçlıyarak onu hapse atıyorlar (Şubat 1795).

Arras ve Paris cezaevlerinde geçirdiği günler Babeuf'e bir çok devrimciyle karşılaşmak fırsatını veriyor. Babeuf, el altından, cezaevinin içinde ve dışında düşüncelerini yayıyor. Hapis arkadaşlarından, özellikle XVIII. yüzyıl'ın tanrıtanımaz filozofu Helvetius'ün öğrencisi Charles Germain'le tanıştıktan sonra materyalist düşüncelerinde kesin bir aydınlığa varıyor. Uzun zaman büyük politik sorunların içinde yoğrulmuş olan Robespierre'ci Buonarotti'den faydalanıyor. Babeuf hapisten çıktığı zaman, içinde zorbalığa karşı amansız bir savaş isteği duyar: «Zorbalar beni dün bağışladılar. Onların gözünde bir cani olmaya çalışmazsam eğer, suç ortaklığı etmiş olurum.»

Directoire yönetiminde iş başına geçenlerin Thermidor'cular zamanındaki aynı adamlar olduğunu gören Babeuf savaşını yalnız kıralcılara ve kıralcılaşmış Derectoire'cılara karşı değil, bilerek ya da bilmiyerek Directoire'la işbirliği yapanlara karşı da yöneltiyor. Directoire, yönetim görevlerini kurnazca dağıtmakta ve bâzı devrimcileri kendine bağlamaktaydı. Ayrıca, bütün kötülüklerin Cumhuriyet rejiminden geldiğine halkı inandırma yolunda elinden geleni yapıyordu. Babeuf'ün halkı aldatanlara karşı açtığı savaşa katılanların sayısı gün geçtikçe artıyordu. Çünkü, yıldırı ve kinle yönetilen Directoire politikası halk yığınlarının yoksulluğunu arttırmaktan öte bir şey yapmıyordu. Babeuf, gazetesinde «halkı kırallıktan kurtarmak» gerektiğini

yazıyor, onun için de halka gerçek durumu göstermeğe çalışıyor. Ona göre, halkın çektiği sıkıntılar cumhuriyet yönetiminden değil, o yönetimin sınıf düzeninden geliyordu. Sans-culotte'ları, popüler bir parola etrafında biraraya getirmek gerekti. İlk birleşme noktası, Devrim'in ilk yılı anayasasına bağlanmaktı. Babeuf'ün üçüncü yıl anayasasına karşı savunduğu bu anayasa ona göre «aristokrasinin cumhuriyete girişini oynaylamakta» ve Fransanın yönetimini «mal mülk sahiplerine» bırakmaktaydı.

Babeuf'ün bu anayasayı seçmesi şundandı: Bir kere, özü bakımından gerçekten demokratik bir anayasaydı ve halk onun ilkelerini benimsemişti. Babeuf'e göre halkı son amacına yâni «ortak mutluğa» yalnız bu anayasa götürebilirdi.

Beri yandan, Babeuf halkı «yeniden elektriklemek» için yöneticilere, 9 Thermidore'dan önceki ilkelere dönmelerini hatırlatıyor. Sans-culotte'lar onun izinden gidiyorlar. Hükümet sınıf politikasını bırakacak cesareti gösteremiyor. Babeuf amacına ulaşmak için her türlü düzeltme ve iyileştirme yollarını bırakıp sınıf savaşına başlamak gerektiğini anlıyor. **Tribun** adlı gazetesinin 35. sayısı «Pleb'lerin manifestosu» başlıklı yazıyla halkı tek haklı olan toplumu, yâni sosyalist toplumu kurmak için silâhlı savaşa çağırıyor.

Babeuf bu düşüncelerini türlü yollarla yaymaya çalışıyor ve dostlarının yardımıyla büyük bir etki yapmayı başarıyor. Ama, Directoire'cılar onun elinden bütün yasal eylem olanaklarını yavaş yavaş alıyor, gazetesini kapatıyor ve kendini yakalayıp hapse atmak istiyor. Babeuf artık kaçak bir hayat sürmektedir. Yasa yolunu bırakmış, kurtarıcı ayaklanmayı hazırlamaktadır. Ayaklanma kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştur. Ekonomik durum dayanıl-

maz bir noktaya gelmiştir: «Gök gümbürdüyor. Hiç bir şey fırtınayı önliyemez artık.»

Ne var ki hazırlanan savaşın düzenli olması gerek. Bu işi «Eşitler'in ayaklanması» yapacaktır. Mart 1796'da Babeuf etrafına Devrim'i hazırlıyacak adamları topluyor: Darthé, Buonarotti, Félix Le Peletier ve Sylvain Maréchal. Güçlü ve sağlam bir örgüt kuruluyor: Başında gizli bir yönetim komitesi. Her yönetim bölgesi bu komiteye bir görevli ile ordudan beş kişi bağlıdır ve gerek kendi aralarında gerek yönetim kuruluyla doğrudan doğruya hiç bir temasları yoktur.

Bu örgüt «Yeminliler» in kurduğu kapalı bir örgüt değil: Halkla sürekli bir bağlantı halindedir. Görevi, halkı propaganda ve örgütleme yoluyla ayaklanmaya hazırlamaktı.

Eşitler halka ulaşmak için modern bir takım araçlardan faydalanıyorlar: Broşür, affiş, türkü gibi. Yeminliler guruplar halinde, yönetici komitenin günlük parolasını sokakta halkı toplıyarak birdirmekle görevlidirler. Bu ekipler, aynı zamanda halkın ihtiyaçlarını ve isteklerini tam olarak öğrenmek zorundadırlar. Bu bilgilere göre, Yönetici komite en etkili propaganda temaları bulabilecektir. Eşitler, «ortak mutluluk»a götürecekleri halka sıkı sıkıya bağlı bir ileri-karakoldur.

Ayaklanma için devrimciler (yakalandıkları zaman fazla kayıp vermemek amacıyla) küçük guruplar halinde yetiştirilmiş, silâh ve cephane depoları belirlenmiştir. Yönetim komitesi, ordudan ve polisten yardım sağlamaya çalışmış ve sağlamıştır. Ama bu silâhlar yetersizdi. Yönetim komitesi, ordudan ve polisten yardım almak bakımından dostlar kazanmaya çalışıyor.

Babeuf'ün ayaklanmadaki rolü iyi bilinmemek-

le birlikte, propagandayı yönettiği ve baş gibi göründüğü biliniyor. Hükümet bunda yanılmıyordu.

Babeufçü propagandanın etkisi kendini göstermekte gecikmiyor. Git gide artan çalkanmalardan kuşkulanan Directoire baskısını arttırıyor: Sıkı yönetim yasası, toplu tevkifler vs. Çok geçmeden Gisel adlı satılmışın biri ayaklanmayı haber veriyor ve hükümet 10 mayıs 1796'da, Babeuf'le birlikte ele başları yakalıyor. İşçi mahalleleri bu haber üstüne ayaklanıyorsa da örgütlü olmadıkları için bir sonuç elde edemiyorlar.

Sanıkları yargılamak için halk hareketinden uzakta bir mahkeme gerekiyor Hükümet yeminlilerden, Drouet'nin milletvekili olduğu bahanesiyle Yüksek Adalet Mahkemesi'nden yararlanıyor ve Vendôme gibi uzak bir yerde duruşma başlıyor.

Savunmayı bölmemek için Babeuf, sanık arkadaşlarının tuttukları yolu benimsemek zorunda kalıyor. Ezici suçlamalara rağmen, hepsi de ayaklanmadan haberleri olmadığını, yalnız hükümete karşı saldırıda bulunduklarını söylemekle yetiniyorlar. Babeuf, bu taktikten pek hoşlanmakla birlikte, sanıklık durumunun üstüne çıkıp suçlayan durumuna geçmeyi başarıyor. Sanıklar sırasını bir kürsüye çevirip halka bu dâvanın ezenlerin ezilenlere karşı açtığı bir dâva, cumhuriyet ve özgürlük dâvası olduğunu söylüyor: «Jüri şu sorunu çözümlemelidir: Fransa bir cumhuriyet olarak kalacak mı, yoksa yeniden bir monarşi mi olacak.» Babeuf, bu kürsüden, 1789 İnsan Hakları Bildirisinde yazılı olan «zulme karşı diretme hakkı»nı zorbalara ve onların bonapartçı uşaklarına karşı cesaretle savunuyor.

Yüksek Mahkeme Babeuf'le Darthé'yi ölüm cezasına çarptırıyor. İkisi de mahkemede kendilerini hançerlemeye kalkıyorlarsa da başaramıyorlar ve

ertesi günün sabahı giyotinde kahramanca can veriyorlar.

Eşitler'in ayaklanması, bir takım çağdaşlara göre, burjuvazi ile kapitalist rejimin son zaferinden önce, demokratların başa geçme uğrunda harcadıkları son bir çabadır. Bu ayaklanmanın bir başka tarihsel önemi sosyalizmi kurma yolunda atılan ilk adım olmasında ve ayrıca, yeni bir toplum kurmak için halkı harekete getirmesinde yepyeni bir yol tutmasındadır.

Kendi çeşidinde yepyeni olan bu gizli devrim örgütü, XIX. yüzyılda bütün proleter hareketlerini etkilemiştir.

II.

SOSYALİZM TARİHİNDE BABEUF'ÜN DÜŞÜNCESİNİN ÖNEMİ

Babeuf, bütün büyük devrimciler arasında, Fransız Devriminin, doğuşundan Directoire yönetimi ile burjuvazinin zaferine kadar, bütün gelişmesini görüp yaşıyan tek insandır. Robespierre'in düşmesinden sonra, yâni burjuva toplumunun ekonomik ve politik bakımlardan üstün geldiği dönemde Babeuf çabaların en zorlusuna girişmiştir. Devrimin bu aşaması Babeuf'ün görüşlerini enikonu etkilemiş ve onu XVIII. yüzyıl filozoflarının ve devrim başlarının ilerici kuramlarından ayırmıştır. Bununla beraber, unutmamalıdır ki, o günlerde kapitalizm daha henüz gelişmeye başlamıştır: Onun için

Babeuf'te ne modern burjuva toplumunun derin bir incelemeye dayanan eleştirisini, ne de geçerli çözüm yolları aramalı. Babeuf'ten tam elli yıl sonradır ki, Marx kapitalist rejimin en gelişkin döneminde, **Manifesto**'yu yazabilmiştir.

Bu yenilik her şeyden önce Babeuf'ün sınıf savaşına verdiği önemdedir. Ona göre, sınıf savaşı tarihin başlıca gelişim etkenidir.

Babeuf bu sonuca nasıl varmıştır? Önce, Devrim, ülkücü tarihsel anlayışı ortadan kaldırmıştır. XVIII. yüzyıl filozoflarına göre tarih bir kaç büyük adamın çabasıyla gelişmektedir. Oysa Fransız Devrim'i, tarihi halk yığınlarının yazdığını apaçık gösteren canlı bir kanıt olmuştur.

Babeuf yavaş yavaş şunu anlamıştır: Halk yığınları kendi çıkarları için savaşmaktadırlar, tıpkı onları sömüren küçük bir azınlık gibi. Bu gerçek, sınıflar arası çatışma geliştikçe daha açıkça görünür olmuştur: Aristokrasinin bir yana itilmesinden sonra burjuvazi tek sömürücü sınıf olarak kalmış; ayrıca, Devrim'in son aşamasında politik gücü ve ekonomik özgürlüğü eline geçirir geçirmez bu sömürücülüğü büyük ölçüde arttırmıştır. Thermidore Konvansiyon'u ve Directoire yönetimi altında, bu sömürmenin sonucu olarak halkın aşırı yoksulluğu ile sömürücülerin yüzkarası lüksü korkunç bir karşıtlık doğurmuştur. Gözlerini açıp ayaklandırmaya çalıştığı bu yoksul halk yığınlarıyla sıkı temas kuran Babeuf bu yoksullarla varlıklılar arasındaki haksız ayrılığı daha bir açık seçik görmektedir.

Artık Babeuf her şeyi sınıf çatışması açısından ele almakta ve ona göre bir yargıya varmaktadır. Sınıf çatışmasının özünü incelerken, bunun bir sömürmeye dayandığını görüyor: Bu sömürme halkı sülük gibi emen küçük bir azınlığın işidir. Bir yanda, her şeyi üreten ama yoksulluk içinde kıvra-

nan büyük bir kitle, öte yanda, «elini hamura dokundurmadan» gül gibi yaşıyan bir azınlık. Ayrıca bu sömürücü azınlık, üstün durumunu sürdürebilmek için bütün yollara başvurmaktadır. Babeuf, daha o zamandan, devletin bir âlet, bir sınıfın bir başka sınıf üzerindeki eğemenliğine âlet olduğuna parmak basıyor. Bütün politik ve töresel kurumların eğemen sınıfın baskısını yasalaştırmaya çalıştığını görüyor: Yöneticiler vurguncuların suç ortağıdır; yasalar da, azınlığın çoğunluğu soymasına yetki veren «bir eşkiyalık» düzenini korumaktadır; burjuvazinin tekelinde olan eğitim gerçeğe karşı kullanılan bir savaş silâhıdır; ahlâk, devlet gücünü elinde tutan sınıfa boyun eğerek her şeyin yolunda gidebileceğini halka öğütlemekte; din de, cennete gidebilmek için «bu dünyada yoksulun yoksul kalması» gerektiğini tekrarlamaktadır. Savaşlara gelince, onlar da, her şeyden önce, dışarıda kazanılan zaferlerle içerideki baskıyı unutturmaya yaramaktadır. Babeuf, kamusal kurumların sınıf politikasının iç yüzünü açıkça ortaya koyan ilk insandır.

Görünürdeki gücüne rağmen bu toplumsal düzenin ne denli dayanıksız olduğunu açığa vuran Babeuf yeni bir devrimin kaçınılmazlığını söylemektedir. Ona göre, eşitsizlik mal mülk birikimine yol açar, öyle ki, sayısı gittikçe artan bir halk yığını artık geçinemez olur: «Yoksulların bu birikime karşı savaşı, önüne geçilemez bir zorunluktur.» Her zaman olanın her zaman olacağına inananlarla alay eden Babeuf'e göre derebeylik toplumu nasıl yok olmuşsa, burjuva toplumu da öyle yok olup gidecektir.

Bu devrim, yalnız tarihsel bir zorunluluk değil, aynı zamanda haklıdır da. Çünkü, büyük çoğunluğun yararına yapılacaktır. Bu düşüncesinde Büyük Devrim'in önderlerinin izinde giden Babeuf başkal-

dırma hakkını zaman aşımına uğramıyan bir hak olarak kabul ediyor. Ona göre, bu ayaklanma bir azınlığın zorbaca bir davranışı değil, ezilen halk yığınının başkaldırmasıdır.

Bu devrim baştakilerin değişmesiyle olup bitecek bir şey değildir. Kurumların sınıf karakterinin iç yüzünü iyi bilen Babeuf onları yenileştirme yoluna gitmiyor: Eski toplum «onarılamaz»; o «kötülük araçları» ndan hiç bir şey alıkonamaz artık. Eski rejimden gelen her çeşit eğemenliği ortadan kaldırmak, yepyeni bir düzen kurmak gerekmektedir: Böylece sömürücülerin dayanağı olan eski Devlet makinesinin yokedilmesi düşüncesi doğuyor: Ne var ki, yeni düzen de, bir süre, Devrim'in son zaferine kadar, bir sınıf devleti olacaktır; bu «devrimci hükûmet Devrim'i tutanların yararına ve onunla savaşanların yıkımına» çalışacaktır. Bir süre için özgürlükleri kısıtlıyacak ve «silâhlı sans-culotte» lara «küçük dükkân sahipleriyle küçük ailelere» dayanacak. Görülüyor ki, Babeuf'ün istediği bir proletarya diktatörlüğü değil (çünkü işçi sınıfı henüz çekirdek halindedir), halk çoğunluğu yararına bir diktatörlüktür.

Bu Devrim kendiliğinden olacak değildir. Halk yığınları, durumlarının, güçlerinin ve varılması gereken amacın bilingine erdikleri zaman patlak verecektir. Ancak o zaman halk «o yılmaz, o şaşırtıcı enerjisini» kullanacaktır. Babeuf'ün taktiğinin özü halka güvendir. Halk olmadan büyük bir iş başarılamıyacağını biliyordur çünkü.

Babeuf sınıf çatışmasını tarihe yön veren bir etken ve sömürülen sınıfı tek devrimci sınıf kabul ederek, ilk defa şunu göstermiş oluyor ki, ana sorun, 1789'da sanıldığı gibi, hükümet biçimi sorunu değil, toplumsal sorundur.

Bu sınırlar, toplumun gelişim aşamasından gel-

mektedir: Babeuf'ün yaşadığı günlerde kapitalizm henüz gelişmiş değildi. Büyük burjuvazi zenginliğini başlıca ticaret ve para oyunlarından (kara borsa) elde ediyordu. Modern tipte endüstri daha yeni yeni gelişmeye başlamıştı. Zanaatçılık hâlâ üstün durumunu sürdürmekteydi. Proletarya henüz çekirdek halindeydi. Bundan ötürü, Babeuf, ne bugün bizim anladığımız anlamda kapitalistlerle (yâni üretim araçlarını ellerinde tutanlarla) proletarya arasındaki uyuşmazlığı, ne de değer-artımı ile insanın insanı sömürme mekanizmasını biliyordu. Sömüren ve sömürülen, ezen ve ezilen, zengin ve yoksul terimlerini kullanışındaki belirsizlik kadar, mülkiyeti eleştirmesindeki yetersizlik ve vardığı çözümün düşselliği de burdan geliyor.

Babeuf, mülkiyet eleştirisinde Rousseau ve Morelly'den öteye gidememiştir. Onlar gibi, sorunu ahlâksal bir açıdan ele almaktadır. Eleştirisi ayrıca sağlam bir ekonomik çözümlemeye de dayanmamaktadır.

Bununla beraber, kapitalizmin gelişmesi Babeuf'ün bir takım ekonomik sonuçları anlamasına yetecek kadar ilerlemiş sayılırdı. Ticaret ve ticaret alanındaki yarışmayla ilgili incelemesi oldukça özgün sayılır: Babeuf aşırı üretimden doğan buhranları sezebilmiştir: «Gelişi güzel üretildiği için satıcı bulamama tehlikesi vardır.»

Özel mülkiyeti haksız diye suçlıyan Babeuf, haklı bir düzen kurmak gerektiğini ileri sürüyor. Bu düzen Eşitler düzeni olacaktır.

Ama Babeuf'ün yaşadığı dönemin toplumu, ona mülkiyetin bilimsel bir eleştirisini yapma olanağı sağlamadığı gibi, bilimsel bir çözüm bulmasına da imkân vermiyordu. Onun için, Babeuf'te sosyalist toplumun açık ve düzenli bir açıklamasını bulamıyoruz.

Babeuf'ün sosyalizmi bir üretim sosyalizmi değil, bir tüketim sosyalizmidir: toplumsal çabadan doğan bütün ürünler bir araya getirilip kişilere ihtiyaçlarına göre dağıtılacaktır. Herkesin, yetisine göre çalışması zorunludur; kollektif çalışmadan söz edilmez. Üretimin kişisel olduğu bir çağda, Babeuf ne üretim araçlarının topluma mal edilmesini, ne de bir üretim sosyalizmi düşünebilirdi.

Marx'ın «gerçekten çok kaba ve yavan bir nitelikte» bulduğu bu sosyalizm düzeninden bir takım ilginç düşünceler çıkarabiliriz yine de: Eşitler toplumunda üretim pek çok gelişecektir, çünkü makineler artık işsizlik yaratmıyacak, bir çeşit üretim plânı konulabilecektir: hattâ bu plân işi hükümetin başlıca rolü olacaktır. Bu toplumda insan değişecek: Toplumsal afetler ortadan kalkacak, uygarlık gelişecek ve insanlık mutluluğa kavuşacaktır.

(Bu yazı G. ve C. Willard'dan özetlenmiştir.)

I.

SINIF SAVAŞI

1. FRANSIZ DEVRİMİNDE SINIF SAVAŞI

Robespierre'in düşmesinden sonra, biri thermidore karşı - hareketi, öbürü de Directoire zamanında yazılmış olan bu iki yazı Babeuf'ün sınıf savaşı konusundaki keskin görüşünü açıklamaktadır: Ona göre, yeni sömürücü bir sınıf olan burjuvazi ile sömürdüğü üretici sınıf arasındaki savaş Devrim'in gelişmesini etkilemiştir.

DEVRİM VE SINIF SAVAŞI

Halk yönetiminde sistem ve plân bakımından birbirine taban tabana karşıt iki parti vardır bence. Koşullar birinin ya da öbürünün gücünü arttırır. Her birinin, zaman zaman üstün gelmesi bu yüzdendir sadece.

Her ikisinin istediği de cumhuriyettir sanırım. Ama isteyişleri ayrı ayrıdır. Biri cumhuriyetin burjuva ve aristokrat bir cumhuriyet olmasını ister, öbürüyse hep halkçı ve demokrat olmasını. Birinin istediği bir milyonun cumhuriyetidir; o milyon ki, ötedenberi yirmi dört milyonun düşmanı, eli kırbaçlı efendisi, zorbası ve sülüğüdür. O milyon ki, yüzyıllardan beri bizim alınterimiz ve emeğimiz pahasına keyif içinde yan gelir yatar. Öbür partinin istediği bu yirmi dört milyonun cumhuriyetidir; o yirmi dört milyon ki, cumhuriyetin temellerini kurmuş, harcına kanını katmış, yurdunun bütün ihtiyaçlarını karşılamış, onu savunmuş, güvenliği ve şerefi uğruna canını vermiştir. Birinci parti cumhuriyette soylu kişiler ve kaba halk ayrımını ister. Bir yanda, boğazına kadar gereksiz şeyler ve hazlar içinde bir avuç imtiyazlı olacak, öbür yanda, köle durumunda koskoca bir çoğunluk. Parti herkes için yalnız hak eşitliği, yasa eşitliği istemekle kalmaz, herkesin namusu ile rahat yaşamasını,

bütün bedensel ihtiyaçlarının ve toplumsal haklarının, yasalara uygun olarak, sağlanmasını, herkesin toplum içinde gördüğü iş ölçüsünde haklı bir pay almasını ister.

(Tribun du Peuple Aralık 1794)

Genel olarak politik devrim nedir?
Özel olarak Fransız devrimi nedir?

Soylularla halk arasında, zenginlerle yoksullar arasındaki bir savaş. Ele aldığımız büyük sorun bu işte. Bu sorunun gösterdiği gelişmeleri izliyelim.

Bir ulusun kötü ve yolsuz kurumları halk yığınlarını yıkıma sürekledi mi, onu alçaltıp, dayanılmaz zincirler altında ezdi mi, çoğunluğun hayatı dayanılmaz hale geldi mi, genel olarak, ezenlere karşı ezilenler ayaklanır...

Halk birden görür ki, büyük çoğunluğun hakları elinden alınmış, yiyip içeceğinden bile yoksun bırakılmıştır. Şu gerçeğin görülmesi için uzun araştırmalar gerekmez: Halkın en sağlam, en çalışkan, en kalabalık bölüğü en zorunlu ihtiyaçlarını bile sağlıyamamaktadır. Oysa, tabiat onlardan hiç bir şey esirgememiştir. Tabiat nankör değildir;

bütün çocuklarını beslemekte hiç bir zaman geç kalmaz... Nimetleri kötü bölüşülüyorsa, suç onun değildir. Kimilerinin soyup soğana çevirecek kadar suçlu, kimilerinin de kendilerini soydurtacak kadar güçsüz ve enayi olmalarında onun kabahati yok. Açıkça ortaya çıkar ki, büyük çoğunluğun yoksun olduğu şeyler, bol bol ve gereksizce küçük bir azınlığın elindedir. Bu küçük azınlık, devlet içinde kapıp kaçan, löpçü, sömürücü bir efendiler sınıfı kurar.

Bunlar, 1795 Bildirisi dışında, bütün İnsan Hakları Bildirilerinde, şu ilk ve en önemli sonsuz adalet özdeyişini belirtmekle işe başlamışlardır: **Toplumun amacı genel mutluluktur.** Sonra, binbir yerde, şu başka özdeyişi zorunlu bir sonuç olarak ileri sürmüşlerdir: **Devrimin amacı da genel mutluluktur;** çünkü, devrimin yaptığı, amacından uzaklaşmış olan toplumu yeniden amacına yöneltmektir. Bir döneme kadar, bu amaca doğru büyük adımlar atıldı, sonra gerisin geriye dönüldü, toplumun amacına, Devrimin amacına karşı yüründü, **genel mutsuzluk** pahasına **küçük bir azınlığın mutluluğuna** doğru. Bu dönemi belirliyelim ve çekinmeden söyliyelim: Devrim, bütün engellere, karşıkomalara rağmen, 9 thermidore'a kadar ilerlemiş, ondan sonra da gerilemiştir.

(Le Tribun du peuple, 6 Kasım 1795)

KURUCU MECLİS ZAMANINDA SINIF SAVAŞMASI

Bu yazıda Bebeuf Devrim'in daha baştan beri malları mülkleri olanlarla olmıyanlar arasındaki savaşı haber vererek iki ana düşünce atıyor ortaya: Önce orta sınıflarla yoksul sınıfın nasıl dayanıştığını gösteriyor; sonra zengin burjuvalara demek istiyor ki: Siz devrime kendi çıkarınız için el koydunuz, bu yüzden devrimi yapan halk yüz çevirebilir, çevirince de devrim en sağlam desteğini yitirmiş olur.

Baylar,

...Fransa'da, eski düzende üç sınıf vardı: Soylular, papazlar ve halk. Hep hor gö-

rülmüş olan halkın devlet işlerinde sözü pek geçmezdi. Ürkek ve titrek sesi çok kolayca susturuluyordu; sayısına göre halkın temsilcileri pek azdı. Ama, öbür sınıflar gibi, o da sözde temsil ediliyordu hiç olmazsa.

Ama Fransa'da, yeni düzende, halka inandırmak istedikleri gibi, bir tek sınıf değil, üç yerine dört sınıf vardır: Metelik, écus, pistole ve marc sınıfları (1). Bu dört sınıf arasında sizlerinki, yâni Marc sınıfı varlıklı sınıf olmasa bile bizim sınıfın yâni Patard'lar sınıfının hiç bir varlığı olmadığı su götürmez. Memur olamayız; başımıza geçecekleri seçmeğe hakkımız yok; kamu işleri üstüne yapılan görüşmelere konuşmalara katılamayız. Bugüne dek zengin şımarıklığı yoksulluktan başka suçu olmıyan insanları hiç bir zaman bu kadar hiçe saymamıştır. Bu durumda ar-

---

1791 burjuva Anayasası İnsan Hakları Bildirisi'ndeki ilkelere uymıyordu. Bütün halka oy hakkı tanımamıştı. En az üç günlük çalışma karşılığı bir vergi ödiyen yurttaşlar en az on günlük çalışma karşılığı vergi verenleri seçmen olarak seçiyorlardı; bu seçmenler de otuz günlük çalışma karşılığı olan bir gümüş Marc vergi veren mal mülk sahiplerini milletvekili seçiyorlardı. Politik hakları olan birinci ve ikinci seçmenlere Babeuf Pistole ve écus sınıfları diyor. Daha az vergi veren ya da hiç vermiyenler bütün politik haklardan yoksundu. Babeuf, onlara eski ve değeri çok düşük bir bozuk paranın adıyla patard'lar sınıfı diyor.

tık bir özgürlük avuntusu ile daha fazla kandırılamayız. O özgürlük ki, yalnız haklarımızı çalanlar varlığına inandırmak istiyorlar bizi.

Millet Meclisi kısa bir süre kendi koyduğu İnsan Haklarına saygı gösterdi. O günlerde toplum düzeni içinde bizim adımız geçiyordu. Onun için biz de yurt sevgisinin tatlı coşkusuna alabildiğine vermiştik kendimizi. Ama soruyoruz size, yurt bizi kapı dışarı ederse, biz artık nasıl yurda verebiliriz kendimizi? Bize süt vermiyen bir üvey anaya nasıl bağlanabiliriz? Biz ki ona evlât olarak ne kadar bağlı kaldığımızı apaçık göstermişiz.

Hakların yok olduğu yerde, ödev diye bir şey de kalmaz. Baylar, bizi yurt içinde gurbete attıktan sonra, bizden ne sıfatla yurt işlerinde size yardım etmemizi istiyorsunuz? Kamu işleri için toplanan kurultaylarda oylarımızı hiçe sayarken, hiç bir yönetim işi vermiyecek kadar bizi hor görürken, o işleri görecekleri seçme hakkını bile bize tanımazken, üç günlük çalışma karşılığı bile olmıyan vergilerimizi nasıl hor görmiyebilirsiniz? Hiç bir şey vermediğiniz insanlardan yardım istemeğe kalkmaktan utanmanız gerekirdi. Düşünün, biraz insafınız varsa göreceksiniz ki, şu iddiada haklı olduğumuz su götürmez: Hak olmıyan yerde ödev de yoktur...

(Le Correspondant picard, Kasım 1790)

Devrim yapmanın ne demek olduğunu kaç kez söyledik. Devrim yapmak, uygun görmediğimiz bir düzeni yıkmak, bozmak ve yerine daha iyisini koymak üzere ayaklanmaktır. Değersiz olan her şey yıkılmadıkça ve değerli saydığımız her şey sağlam temellere oturmadıkça, halk için yeterince devrim yapıldığını kabul edemem.

Yalnız kendilerini düşünen insanlar, devrimle kendi durumlarını düzeltince, artık istiyecekleri hiç bir şey kalmayınca, devrimin bu kadarı yeter diyecekler, ister istemez. Devrim yapılmıştır gerçekten. Ama yalnız kendileri için. Türkiye'de devrim padişahın yararına olmuş bitmiştir. Devrim, Louis XIV., Louis XV ve Louis XVI. ın zamanlarında Bourbon'ların yararına olmuş bitmiştir. Bugün de baştakilerin, genç ihtiyar bütün yöneticilerin, yasacıların yararına olmuş bitmiştir. Altına boğulmuşlar için olmuş bitmiştir. Ama ben derim ki, halkın yararına devrim henüz olmuş bitmiş değildir.

Oysa, devrim yalnız halk için yapılacaktı. Halkın kendisi ya devrim, ya ölüm diye andiçmişti. Halkın mutluluğunu sağlıyacak hiç bir şey yapılmadığına göre, devrim bitmiş değildir. Tam tersine, halk ezilmiş, tükenmiş ve döktüğü terler ve kanlarla zenginin kesesini altınla doldurmuştur. Onun için, bu devrimi halkın devrimi olun-

caya kadar sürdürmemiz gerek. Onun için, halkın gerçek düşmanları, **devrimi sürdürmek istiyenleri** kötüliyenlerdir.

Bugün başımızda olan devletliler, bize devrim oldu bitti derken, **devrim** sözünü çok garip bir anlamda kullanıyorlar. Buna **karşı-devrim** deseler çok daha yerinde olur. Tekrar ediyorum, devrim demek, herkesin mutluluğu demektir; oysa bu mutluluğa ermiş değiliz. Öyleyse, devrim yapılmış değildir. Karşı-devrim büyük çoğunluğun mutsuzluğudur. İşte, bugünkü durumumuz da bu. Öyleyse karşı-devrim yapılmış demektir.

Altı yıldır karşı-devrim yapmaya mı çalışıyorduk? Bunu açıkça söylemeğe, bu kadar hayasızlık etmeğe kimsenin dili varamıyor. Bütün yaptıklarımızı devrim için yaptığımızı söylemek nezaketinde bulunuyorlar. Devrimi zenginler için, bir milyon devletli için yaptığımızı söylemiyorlar. Eğer gerçek devrim büyük çoğunluğun devrimi ise, bizim istediğimiz devrim de bu ise, ve eğer küçük bir azınlığın devrimini yapmışsak, bu devrimin de adı ister istemez, karşı-devrim olursa, devrimin yeniden yapılması gerekiyor demektir.

(Le Tribun du peuple, No. 36)
Aralık 1795

BURJUVAZİYE BİR KURTARICI GEREK

> Babeuf eşine az rastlanır bir aydınlıkla görmüştür ki, burjuvazi bir yandan eski düzenin yeniden kurulması, öbür yandan halkın ayaklanması korkusu içinde, kendini bir Bonaparte'ın kollarına atacaktır.

Apaçık görüyoruz ki, bütün partiler telâş içinde ve her birisinde bıçak öylesine kemiğe dayanmış ki, her birinin içten içe işi yumruk kavgasına dökmek istemeleri imkânsız değildir. Halk öylesine mutsuz ki, bü-

tün çektiklerinin kaynağı saydığı borsa dalavereleriyle kendisini sömüren sınıfla boy ölçüşme fırsatını elden kaçırmaz elbet. Zenginler ezdikleri çoğunluğun kendilerinden ne denli nefret ettiğini sezinliyorlar: Bu, onları sans-culotte'ları yumuşatacak, dizginliyecek ve ürkütecek bir fırsatı özlemeye sürüklüyor; istiyorlar ki sans-culotte'lar boyunduruk altına alınıp bir baş belâsı olmaktan çıksın. Mümkün olsa, o sevgili kırallık tahtının yeniden kurulmasını da istiyecekler, o tahtın gölgesinde o canım efendi-uşak düzenini daha sağlam temellere dayayacaklar. Eğer hükûmet halk adamlarıyla anlaşsa ve halkın haklarını sağlasaydı, kıralcıların baş kaldırmasından korkmazlardı artık. Hükûmetin gerçek cumhuriyetçilerden uzaklaşması ve bu ayrılmanın yaratacağı kötü sonuçların korkularına düşmesi gerçekten yürekler acısı bir durumdur.

Bu durum Directoire hükûmetini şu avuntuya kadar götürmüştür: Askerlerimiz bizi korur. Ama yönetimi askerlerin eline verecek hale mi geldik şimdi?

2. DEVLET SÖMÜRÜCÜ SINIFIN ALETİDİR

YASALARIN ROLÜ

Babeuf'e göre, yasaların tümü varlıklı sınıfın eğemenliğini haklı göstermeye yaramaktadır.

Bu efendiler sınıfının üyeleri, kardeşlerinin çoğunluğunu soymakta haklı olduklarını, bu işi yasa yoluyla yaptıklarını ileri sürerler. Ama biraz eşeleyince görülür ki, bu işi hükûmetlerin tanıdığı korkunç kurumla-

rın yardımıyla yapmışlardır. O zaman, sorguya çekilecek olan hükûmetlerdir. Onlarla sömürücüler arasındaki ortaklık hemen ortaya çıkar. Çoğunluğun soyulması elbette bir takım kurumları destekliyen yasaların ortak etkilerinin sonucudur. Toplumdaki bir avuç insanı her şeyi yutacak duruma getiren o yasalardır. Ama bu yasalar çirkin bir eşkiyalık düzeni kurmuşlardır. Halkın ortak servetinin bir avuç sömürgenler çetesinin tekeline geçmesi hiç bir yasaya sığmaz. Nedenleri aramaksızın sonuçlara bakmamız yeter. Bir ulusun en yararlı bölüğünün malı mülkü elinden alınmışsa, hiç şüphe etmemek gerekir ki, bu durum doymak bilmez kazanç hırsından yana yontulmuş yasaların desteklediği bir sürü dolapların düzenlerin sonucudur.

(Tribun du Peuple, 6 Kasım 1795)

VARLIK VERGİSİ

Kendi çağı için dikkate değer bu incelemede Babeuf, Directoire hükümetinin para politikasının sakatlığını açığa vuruyor. Önce, aldatıcı bir başlık altında Zenginlerden zorla borç alma yasasının bir sınıf yasası, halkı daha da soymaya bakan bir yasa olduğunu gösteriyor. Sonra da, bu malî politikanın, iflâsa götüren, Directoire'ı devrim düşmanlarının kucağına atan bir politika olduğunu ispatlıyor.

«Bu tedbir cumhuriyeti kurtaracak» diye bangır bangır bağırdılar dört bir yandan,

hiç düşünmeden, varlık vergisinin ne sonuçlar yaratacağını hesaplamadan.

Oysa, insan biraz düşünecek olursa, bu varlık vergisinin yıkıcı, kaçınılmaz iki sonuca vardığını, başka işe yaramadığını görebilir gibi geliyor bana.

Yalnız yasanın başlığını ele almakla bu kötü sonuçları görebilirsiniz: Zenginlerden zorla borç alma yasası deniyor. Bence bu aldatıcıdır. Asıl başlık şöyle olmalıydı: Yoksullardan zorla borç alma yasası:, mutsuzların varını yoğunu toptan elinden almayı sağlıyan yasa; cumhuriyet parasının değerini hiçe indiren yasa.

Zenginlerin kazanç hırsını gemliyecek tedbirler almadığımız sürece, onlara istediğiniz kadar vergi kesin, boşunadır. Çünkü, zenginler bütün tüketim maddelerini ellerinde tuttuklarına göre, öçlerini her zaman yoksullardan almanın yollarını bulacaklardır. İşte siz, 17 frimaire'deki istikraz yasasını çıkarırken böyle bir tedbir almış değilsiniz. Sonunda ne oldu? Yirmi-yirmibeş franga satılan et, birden bire yüz franga, hattâ daha fazlasına yükseldi. Bütün öbür yiyecekler de aynı oranda pahalılaştı. Bakanlığa yaranan hayasızlar, gazetelerde, bâzı nesnelerin fiyatında hayli alçalmalar olduğunu yazdılar. Utanmadan yalan söylediler.

Bütün günlük ihtiyaçlarımızı ellerinde tutanlara her şeyin fiyatını diledikleri gibi artırma serbestliği bırakıldıkça fiyatların düşmesi olacak şey mi? En azgın, en gözü doymaz eşkiyalığın başını boş bıraktıktan sonra, yasa neye yarar? Artık bu kana susamış canavarlara vergi koymuşsunuz, umurlarında mı? Sizlere bir an için verdiklerini nereden, hem de fazlasıyla alacaklarını bilirler.

İşte yasanın ilk sonucu bu. Ikincisini görelim. Kâğıt parayı gerçek değerinden yüzde bir aşağı düşürmekle ne yapmış olursunuz? Ilk paranızı kepâze etmek değil midir bu? Bütün devrim düşmanlarıyla, kaçaklarla, yabancı kırallarla, halkın düşmanlarıyla anlaşmak demektir bu.

Kâğıt parayı karşılığı olan maden paraya oranla yüzde bire indirirseniz, bunla, paranın değerini düşürmede son aşamaya girdiğimizi anlamak için bilmem fazla kafa yormaya lüzum var mı? Böyle bir sonuç bütün devrim düşmanları, göçmenler, asalaklar, yabancı kırallar ve bütün halk düşmanlarıyla anlaşmak değil de nedir? Bu demektir ki, bu kâğıt paranın karşılığı olan bütün memleketin varlığı ulusun elinde geçici ve dayanıksız bir güven sağlamakla kalıyor. Sahip olmak için elimizde yüzde bir ihtimal de yoktur. Bununla şu anlaşılır ki, Cumhuriyetin bu alandaki sahiplik hakkı sıfırdır. Na-

sıl ki hüküm giymiş bozguncuların ve korkudan memleketi bırakıp kaçanların malları mülkleri üzerinde Mart 1793'de yapılan kamulaştırma işi sıfır olmuştur. Hattâ bu mallar şerefli sahiplerine ve onların mirasçılarına geri verilmediği halde yine cumhuriyetin olamamıştır. Nihayet, böyle bir sonuç (paranın sıfıra inmesi) cumhuriyetin korunması ve ayakta durması sorununu yeniden ele almayı gerektirir. İşte, cumhuriyeti kurtarması gereken bir yasa bu kılığa büründürülüyor. İşte, yaşasın kurtarıcılarımız yollu bağıranların ve bunları alkışlayanların getirdikleri sonuç.

EĞİTİM

Eğitim baştaki sınıfın elinde bir silâhtır: Mal mülk sahipleri halkı bilgisizlik ve kör inançlar içinde bırakarak, daha kolayca sömürmektedirler. Bununla beraber, XVIII. yüzyıl filozoflarının, özellikle Rousseau'nun etkisi altında kalan Babeuf eğitime aşırı bir önem veriyor.

Bugün akıl çağına erişmiş olan halk, şimdiye kadar sonsuz bir erginlik ve uğursuz bir uyuşukluk içinde tutula gelmiş,

bu yüzden de haklarını bilemez olmuştur. Onu bir takım saygı bağlarıyla kuşattınız, ruhunu ve bedenini bir sürü gülünç ve barbarca düzenlerle sım sıkı sarıp sarmaladınız. Toplum içindeki haklı çıkarlarını korumalarına yarıyacak şeyleri öğrenmesine fırsat verecek yerde, aklını çelmeye yarıyan kör inançlar, kılı kırk yarmalar ve gülünç düşüncelerle oyaladınız onu. Hep aşırı yoksulluğu yaymaya yönelen, zavallıların boyuna alın teri dökmesine yol açan bir eğitim plânı yaptınız. Ona öyle bir takım kavramlar aşılamaya çalıştınız ki, ihanetlerinizden şikâyet edebileceğini, hattâ bu ihanetleri yapabileceğinizi bile aklından geçiremez olmuştu. Kısaca, yoksulun eğitimi ile kendi eğitiminiz arasındaki karşıtlıktan faydalanarak yoksulu daha da yoksul yapmayı başardınız ve kendinize öylesine katı ve insafsız bir yürek yoğurdunuz ki, sizler gereksiz şeyler ve hazlar içinde yüzerken, açlıktan ölen benzerlerinizi rahat rahat seyredebildiniz.

Eğer insanlar her zaman eşit bir eğitim görmüş olsalardı, ne olduklarını, kendi öz değerlerini uzun zaman bilmelerini engelliyen aptalca bir takım önyargıların kölesi olmazlardı hiç. Ufak bir azınlık büyük çoğunluğa hiç bir zaman o ağır zincirleri, zamanla ağırlığı biraz azalan ama yine de izleri bütün bütün silinmemiş olan zincirleri vurmayı gö-

ze alamazdı. Halk denilen varlık sadece yukarıdakilerin keyfi için acı çekmeye mahkûm olmazdı hiç bir zaman.

Eğitim bizde herkesin hak isteyebileceği bir çeşit mülk haline gelmiştir. Hayatımız eğitimi törelerimize uymak bakımından zorunlu kılmıştır. Eğitim bilinmesi en önemli şeyi bilmek durumuna getirir bizi; erdemi sevmeye ve erdemli olmaya yöneltir. Bizi aptallığımızdan ve en tehlikeli bir sürü kör inançlarımızdan kurtarır. Insanın ne gibi hakları olduğunu gösterir, haklıyı haksızdan ayırt ettirir bize. Onun sayesinde başkalarının yardımı olmaksızın bir takım görevlere hak kazanırız; o olmadıkça da ne kadar kayırılırsak da boşunadır. Eğitim bizde yurt sevgisini uyandırmaya yarıyabilir; bu sevgi, hazırlanmakta olan mutlu devrimden önce, bilindiği gibi, bütün bütün gözden düşmüştü.

Uluslarm kaderi insanların eğitimde tuttukları yola bağlıdır. Hükmetmek sevdasında olanlar bu politika gerçeğini her zaman çok iyi anlamışlardır. Bilgi yoksulluğu nasıl düzenbazlığın kurnazca sömürmelerine yol açmışsa, derebeğlik ejdehasının büyümesine nasıl yaramışsa, nasıl tabiatla alay edercesine soylu tarlalar ve soylu kişiler yaratmışsa, yalnız büyük erkek kardeşe miras hakkı ta-

nıyan aşırı ve haksız zenginliklerin korunmasına yarıyan o kanlı büyük evlât yasasını nasıl doğurmuşsa: Yalnız bilgiye kavuşmakla da, insanı insan yapan değeri yeniden elde edebiliriz ve hepimizin ayaklanarak yok etmeğe çalıştığımız çeşitli belâların yayılmasından doğmuş olan kötülükleri ortadan kaldırabiliriz.

(Sonsuz Kadastro'dan, 1789)

DEVLET HALK OYUNU NASIL YOĞURUYOR

Mesele yalnız kötü hükûmetleri devirmek için, kötüleşmelerini ve halkın gözünden düşmelerini beklemek olsaydı, pek rahat ederdik. Onları devirmek için yapılacak hiç bir şey kalmaz, sabretmek elverirdi ve dünyada yalnız iyi hükûmetler olurdu, hem de çoktan beri. Fransa on dört yüzyıl kırallığın demir kırbacı altında kalmazdı ve biz on beş aydır barbarca bir düzenin yarattığı açlığı boğazlamakla uğraşmazdık.

Halkoyu her zaman dünyada ağır bastı

ve her zaman basacaktır. Bundan daha doğru bir söz olamaz. Ama, Maximilien Robespierre'in dediğine şu sözlerini de eklemeli. Ama bu ara şunu da söyliyeyim ki, Robespierre bu işleri sizden ve benden daha az bilmez. Ona kalırsa, halkoyu, bütün kıraliçeler gibi pohpohlanmış ve çoğu zaman da aldatılmıştır.. Kendi güçlerini sağlamlaştırmak için gözle görülen zorbaların bu görünmiyen eğemen varlığa ihtiyaçları vardır. Onu elde etmek içinse hiç bir şeyi unutmazlar. Onu yoketmekte çıkarları olanlar, inançlarını aşıladıkları zaman halk hapı yuttu demektir.

(Tribun du peuple, 30 Kasım 1795)

DÜZEN VE KURULU DÜZEN

Babeuf, kelimelerin de sınıf kavramını içine alan özleri olduğunu gösteriyor. Sarayların sözlüğü, kulübelerinkine karşı gelmekte.

Biz devrimi yeniden ve gerçekten yapmak istiyoruz diye, bize **anarşist, fesatçı, bozguncu** diyorlar. Bunu söylemekle devrime, karşı-devrim demelerine benzer bir çelişmeye düşüyorlar. Bu bayların düzen dedikleri, bir bakıma düzensizliğin tâ kendisi-

dir. Bence düzensizlik halkın küçük bir azınlığını nimetlere boğup, koca çoğunluğunu açlıktan öldürmektir; bozguncular da, böyle bir düzeni korumaya ve sürdürmeğe çalışanlardır. Bana göre, düzen bunun tam karşıtı bir düzendir, halkın mutluluğunu sağlıyan bir düzen. Düzen kurucular da böylesine mutlu sonuçlar yaratabilen kuralları sağlamaya çalışanlardır. Ama saryların, şatoların, konakların sözlüğü böyledir işte. Bu sözlükteki deyimlerin anlamı kulübelerdekinin tersidir her zaman. Versailles'da, Tuileries'de 90'dan 92'ye kadar, **anarşist, fesatçı, bozguncu** terimleri alabildiğine kullanılmaktaydı. Onları kullananlar, aslında birer bozguncuydu. Bozguncu dedikleri insanlarsa, tam tersine, kıral uşaklarının düzeni üstüne yeni bir düzen kurmak istiyenlerdi. Durum bugün de aynı. Bu eski anarşi ve bozguncu sözleri yine aşağı yukarı aynı yerden çıkıyor ve her şeyi altüst etmiş olanlar bu sözleri en büyük öfkeyle savuruyorlar. Yeni düzen kurucularına, hiç değilse, böyle bir düzen kurma insanlığını gösterelere kudurmuşça saldırıyorlar.

(Tribun du peuple, 11 Aralık 1795)

YÖNETİM SİSTEMİ HALİNE KONULAN KÖTÜLÜK

Çok hor görülen bir halk yönetimi zamanında (1), halk ahlâkı için, bütün çağlardaki kırallıkların yapmadığı yapıldı. Millî şarkılar, cumhuriyet marşları bütün tiyatrolarda çınlıyordu; bunlar birer toplumsal ilke ve erdem kaynağı olmuştu. O yüz karası namus bezirgânlığı ortadan kalkmıştı ve Paris artık ana - babaların gözleri önüne, bütün hayasızlığı ve iğrenç arsızlığı içinde, üzücü bir takım cinayet manzaraları sermez olmuştu. Oğlum kızım, körpe yaşlarında ruhlarını

(1) Robespierre hükûmeti.

da bedenlerini de çürüten sürükleyici ve kötü örnekleri görmiyorlardı. Bütün keyfî yöneticiler birbirlerine benzedikleri, aynı çıkarlar peşine düştükleri için midir ki, halk kendi ahlâkını tek başına ya da yöneticileri eliyle koruyamaz olunca, Paris, kıralların zamanındaki Paris oldu yeniden: Bir başka Persepolis (2). Çok iyi hatırlıyorum: 90 Federasyonu (3) zamanında, ahlâksızlığın insanları köle ettiğini çok iyi bilen saray bütün illerden gelen halk temsilcilerine bütün Paris fahişelerinin adreslerini bildiren koca listeler dağıtmak kurnazlığını göstermişti. Hangi yeni Capet oğulları yine aynı kurnazlığa başvuruyorlar? Adım başında türlü yüzsüzlüklere, edepsizliklere rastladığım yetmiyormuş gibi, bir de ulu orta bana ve daha bıyığı bile terlememiş oğluma yüz karası rezalet yuvalarının adreslerini veriyorlar. Her aşağılık yosmanın hünerlerini özetliyorlar, bu acı ve zehirli meyvaları kaça toplayacağımı bildiriyorlar. Bir yandan millî eğitim yasalarını bozup bozup yeniden yapa dursunlar, şimdilik dağıttıkları ya da dağıtılmasına göz yumdukları pratik eğitim yasaları bunlardır.

(**Le Tribun du Pepuple** gazetesinden. 1794)

---

(2) Lüks ve cümbüşleriyle ün salmış eski İran başkenti.

(3) 14 Temmuz 1790'da 60.000 temsilci Paris'e Fransanın federasyon olmasını istemeğe gelmişlerdi.

HALKA KARŞI KULLANILAN ORDU

Sömürücü sınıf baskısını yasalar yoluyla sürdüremeyince, orduya başvuruyor. Orduysa halktan çıkmadır. Babeuf orduyu ezilenlere karşı değil, ezenlere karşı yürümeğe çağırıyor.

Çoğunluğu bir avuç insana kurban ettirmek istedikleri zaman yabancı güçlere başvururlar. Bunları da buyruk dinlemekle görevli insanlar arasında bulacaklarını sanırlar. Hükûmet ve koruduğu ahlâk düşkünü sınıf her türlü utanmayı bir yana bırakmışlardır.

Yasa adını vermeğe cüret ettikleri korkunç hükûmet kararlarıyla yüzsüzce ve açıkça türlü haksızlıkları, yürekler acısı yoksulluğu, en dayanılmaz köleliği haklı göstermişlerdir. Haydutluğu, şirretliği uluorta öylesine ileri vardırmışlardır ki, halkın sabrı tükenmiş ve artık hiç bir söze inanmaz olmuştur.

İşte tam böyle bir zamanda, gözleri orduya çevrilir. Kıralların cezasını vermiş olan asker birliklerini böylesine bir baskıyı sürdürmek için silâh başına çağırırlar. Halkı yiyeceksiz, içeceksiz, özgürlüksüz yaşamaya zorlıyan bir düzene boyun eğdirmek için asker yönetimi kurarlar. Babalara, kocalara, oğullara, kardeşlere, akrabalara gereğinde kendi çocuklarını, karılarını, babalarını, kardeşlerini, dostlarını ve yakınlarını vurdurmaya kalkarlar. Oysa bunlar halkın askeridir, halkın kendisidir. Böylece, halkın bir yarısını öbür yarısının karşısına dikerler.

Altı yıldır haklı bir ayaklanma ile üstüne yürünmüş olan eski kölelikten bin beter bir köleliği, düşkünlüğü ve açlığı asker eliyle sürdürmek istiyorlar. Hayır, Fransız askerleri halkın, dolayısıyla kendi düşmanlarının aşağılık peykleri, kör ve kanlı âletleri olmıyacaklardır. Devlet gücü yalnız suçlu olduğu, suçlu olmak istediği zamanlarda süngülerin gölgesine sığınmıştır. Haklı bir dev-

let gücü her zaman halkın gücü ile yeterince güçlüdür.

On dört temmuzdan önce Capet soyu kendini bir ordu ile güçlendirmişti. Amaçlarının ne olduğunu, hangi cinayetleri, ceza görmeden, işlemek istediğini biliyoruz.

Askerlerimiz hatırlıyacaklardır ki, saray disiplini içinde yetişmiş olmasına rağmen, bu Capet ordusu yapması gerekeni yapmıştır. Kendisinin de halk olduğunu hatırlamış ve Sans-Culotte'ların önünde süngülerini yere indirmiştir. Bu davranış gelecek yüzyıllarda hayranlıkla anılacaktır.

(Yüksek Mahkemedeki savunmasından)

HALK SÖMÜRÜLDÜĞÜNÜN FARKINA VARIYOR

HALKIN BİLİNCE VARMASI

Bir yandan her şeyi azaltıp fiyatları yükselterek, bir yandan da çalışma kaynaklarımı kurutarak beni ekmek, odun, giyecek edinemiyecek duruma soktunuz mu, üstelik de hakkımı aramıyayım diye dilimi bağladınız mı, ben de pupa yelken umutsuzluk limanına giderim. Orada, ister istemez, içten gelen bir duygu ile, dertlerimin nedenlerini öğren-

mek için kafamı işletirim. Uzun boylu aramama lüzum kalmaz, bütün belâların sizden geldiğini anlarım...

Her şeyi elinde tutan, yöneten, düzenliyen siz, yalnız siz değil misiniz? O zaman size çatarım elbet, yalnız size. Bir takım devâlar ararım. Çünkü, insan, soluk aldığı sürece, kendini dertten kurtarmaya çalışır. Beni saran ilk düşünce, derdimin kaynağına kin bağlamaktır. O kaynak da sizsiniz. Birisine kin bağlamak, onu bir düşman bilmektir. Bir düşman! İnsanın bir düşmanı olduğu zaman, iki şey arar: Birincisi, bize uzun boylu kötülük etmesini önlemeye çalışmak, ikincisi de bize kötülük yapandan öç almak.

(Tribun du peuple, 28 Ocak 1795)

HALK DİLEDİĞİNİ ERGEÇ ELDE EDER

Yirmi dört bin kişinin öfkesi bir şey değil mi sanıyorsunuz? Sanıyor musunuz ki, bir milyon yaldızlı kölenin sizden yana olması, o öfkenin karşısında durabilir ve siz sonuna kadar burnunuz kanamadan zorbalığınızı sürdürüp gidersiniz?

Halkın toplanma ve danışma merkezlerini darmadağın etmeyi başardınız. Size karşı düşündüklerini serbestçe söylemelerini önlediniz. Halkı, en küçük sevinç duygularını bile açığa vuramıyacak kadar baskı altında tutarsınız, hem de ne zaman? Siz türlü rezaletler yaparken. Hoş, sizin rezalet yapmadığınız zaman da yok ya! Sanıyor musunuz ki bu iş böyle yürür? Homurtuların kulağınıza kadar gelmesini geçici olarak önli-

yorsunuz, işte o kadar. Siz acınacak, cılız çocuklara benziyorsunuz, yüzlerini kapadılar mı kimsenin kendilerini görmiyeceğini sanan çocuklara. Düşündükçe, daha çok yakıştırıyorum size bu benzetmeyi. İşlediğiniz cinayetlerin birer cinayet olduğunu yüzünüze karşı söylemelerine engel olunca, sanıyorsunuz ki, sizi yalnız namuslu insan diye bilecekler. Bunda çok, ama çok yanılıyorsunuz. Bütün yaptığınız, patlayacak şeyi sıkıştırmak. Bomba duruyor altınızda. Lavlar toprağın derinlikleri içinde uzun zaman kaynar kaynar da ne olur? Sonunda patlar.

Daha önce de söyledim size, düşüp kaktığınız yerler, şahâne haydut yatakları, mağrur köşklerden, büyük kentlerdeki züppe topluluklarından öteye geçmez. Oysa, halk çoğunluğunun o kendi halindeki evlerine inebilseydiniz, elleriniz yüzünüzün karasını kapayamaz olurdu. Anlardınız ki, seçmenler kulübünü gece yarıları kapamak ve Jacobin' leri taşa tutup kovmakla, yüzbinlerce canlı ışığı boğamazsınız, o ışıklar ki, yerinde ve zamanında suratınıza çalmak için, bütün yaptıklarınızı gözliyor, deftere geçiriyor.

Anlardınız ki, bugün her kulübe, her mahzen bir kulüptür. Götürün bakalım polislerinizi bu sayısız sığınaklara! O kadar curnalcı zor bulursunuz.

(Tribun du peuple, 28 Ocak 1795)

II.

BABEUF'ÜN POLİTİKASI HALKIN HİZMETİNDE

1. DEVRİMİN BAŞLANGICINDA

1791'de Babeuf'ün dostu Coupé'ye yazdığı mektuplardan alınan bu iki parça büyük burjuvaziyle halkın biribirinden kesin olarak koptuğu günlerin ertesinde yazılmıştır. O dönemde, burjuvazi Devrim'den tek başına yararlanmak niyetinde olduğunu açıkça göstermekteydi: 1791 Anayasası halkı oy hakkından yoksun bırakıyordu; üstelik, burjuvazi, kıralı, ihanetine rağmen koruyor ve halk hareketini dizginlemek için ondan yararlanmaya bakıyor ve temmuz 1791'de XVI. Louis'nin tahttan indirilmesini istiyen halka ateş açtıracak kadar ileri gidiyordu. Yasama Kurulunun seçimi aynı hava içinde geçiyordu. Babeuf bu mektubunda, geniş ölçüde demokratik olan politik programını anlatıyor.

HALK İÇİN BİR ANAYASA

Anayasanın ulus için bir baba mirası olması gerekir, bir miras ki halkın ruhunun ekmeği de, bedeninin ekmeği de içinde olacak, halkın düşünce hayatını da, iş hayatını da açık seçik, olumlu bir anlaşmaya bağlamakla kalmıyacak, bilgili bir düzenin ve akıllıca yönetilen işin alabildiğine artıracağı bütün olanakların orta malı olmasını sağlayarak aracıları ortadan kaldıracak. Böyle kavranan Anayasa, hayatın yasası, herkesin, ekmeği, herkesin eğitimi, toplum yapısının temeli ve kubbesi olunca, artık sarsılması, parça parça yıkılması tehlikesi kalmıyacak. Bir köyde kim ortak fırının yıkılmasına, herkesin su aldığı bir kuyunun doldurulmasına razı olabilir? Anayasanın her maddesi, en kaba sağ duyunun hemen anlayacağı açıklıkta olmalı, o yana bu yana çekilmeye, türlü türlü yorumlanmaya meydan vermemeli, bozguncu doktrin uydurmacılarının, metin bulandırıcılarının, kaçamak arayıcılarının, dolambaçlı laf ebelerinin, noktanın, virgülün yeriyle oynayan hukuk kalpazanlarının, kanun yarasalarının dırdırlarına hiç bir ip ucu bırakmamalıdır. Örneğin, özgürlük derken hangi özgürlükleri anladığımız teker teker söylenmeli? O zaman kimse bu özgürlüklerden hiç birinin kılına dokunamaz, doku-

nacak olursa her yurttaş hemen hayatını tehlikede görecektir...

İlkelerimin köküne giderseniz anlarsınız ki, Kurucu Meclisin yerini alacakların herşeyi baştan sona yeniden ele alması, eksik, dağınık, bir hayli bulanık olan İnsan Hakları Bildirisi'nin bile yeniden yazılması gerektiği kanısındayım. Bu bildiride çok söz kalabalığı var, üstelik bu bir hayli metafizik uzatmalar arasında gerçekleri savsaklamaya elverişli sinsice bir yol saklı gibi görünüyor. İçinde yem ve tuzak öylesine birbirine karışmış ki, incelenince, bunun, halkı uyutanların yapacağı cinsten bir aldatmaca olduğu anlaşılıveriyor. Bir oyalama olmakla kalıyor bu bildiri. Özgürlük, eşitlik gibi büyük ilkeleri kabul etmesine ediyor, ama gerçekleşmelerini sarpa sardıracak kayıtlar koyarak, gelişip yayılmalarını önleyecek sulandırmalar ve törpülemeler yaparak.

HALKIN HİZMETİNDE BİR MECLİS

En imrenilecek görev olan millet vekilliğine yükselme tutkusu, kendini beğenmişlik ya da para düşkünlüğü mü istetecek insana? Hayır. İnsan, bir aile babası olarak türlü külfetlere katlanırken, kendisi ve yakınları için en kazançlı fırsatları teperken, cumhuriyetci erdemlerini daha serbestce, alnı açık olarak öne sürebilmek için nerdeyse bir keşiş hayatı yaşarken, sadece vicdan rahatlığı için zindanları ve işkenceleri göze alırken, yolsuzlukları ortadan kaldırma amacıyla uzlaşmıyacak her işi, her mevkii hor görürken, ne para düşkünüdür, ne bencil, ne de şöhret budalası...

Benim millet meclisi için dileğim şudur: Halkın dayanağı olan insanlar, onun çektik-

lerini ve ihtiyaçlarını daha içten duyarak, daha iyi bilsinler, bunca derdin tek etkin devâsını getirmekte daha kararlı, yoksulluğu ve bilgisizliği ortadan kaldırma isteğinde daha yürekli, daha sürekli, daha güçlü olsunlar, Robespierre'ler, Pêtion'lar gibi de kuru ve katı bir yüz takınmasınlar.

Mecliste konuşulanları halka duyurma işi yarım yamalak olmıyacak: Halkın gelip dinleyebilmesi için Millet Meclisinin toplantı yeri ne kadar büyük olabilirse o kadar büyük olmalı. Kamunun çıkarlarıyla ilgili bütün sorunlar herkesin önünde ortaya konmalı. Komite, komisyon yok: Bunlar entrika ve fısıltı yuvalarıdır; özgürlüğü baltalama dolapları o yuvalarda çevrilir. Özgürlüğü ve eşitliği kurmakla ilgili istekleri, dilekleri, düşünceleri, görüşleri, haberleri toplamak, incelemek ve düzene sokmakla görevli bir tek dilekce bürosu olacak. Halk her an ne istediğini söyleyebilmeli, ve vekilleri her an halkın yanlış anlaşılmış isteklerine karşılık vermeğe hazır durumda olmalı...

Millet vekilliği haklarının gereğinde kaldırılması mümkün olmalıdır: Yararlı ve zorunlu bir korkutma yoludur bu. Bütün oylamaların açık olması yoluyla birlikte bu korkutma da halk için en iyi tutamaklardan biridir.

(Coupé'ye mektup'tan, 20 Ağustos 1791)

2. ROBESPİERRE'İN DÜŞMESİNDEN SONRA, YENİ BİR DEVRİM ZORUNLUĞU

DEVRİMİ YENİDEN YAPMAK

Babeuf 1789 Devriminin bir sömürme yerine bir başkasını getirdiğini açıkça görmektedir. Toplumun amacı olan «ortak mutluluk» u kurmak için, bugünkü düzeni altüst edecek yeni bir devrim yapmak gerekiyor. Önüne geçilmez bir devrimdir bu.

Cumhuriyet bir boş kelime, hattâ anlamsız bir kaç söz demek değildir. Kulaklarınızda

çınlatılan özgürlük, eşitlik kelimeleri Devrim'in ilk günlerinde büyüledi sizi. Çünkü, bunların halktan yana bir anlamı olabileceğini düşünmüştünüz. Bugün bu sözler bir şey anlatmaz oldu size. Boş birer lâkırdı, aldatıcı, süslü birer kalıp olduğunu görüyorsunuz. Büyük çoğunluk için çok değerli bir takım şeyler anlamına gelebileceğini, gelmeleri gerektiğini yeniden öğrenmeliyiz.

Devrim... sonucu hiçe varacak bir iş değildir. Bunca kan seli, halkın durumunda daha büyük bir rahatsızlık yaratmak için dökülmemiş olsa gerek. Bir halk niçin devrim yapar? Çünkü, kötülük yuvası kurumlar toplumun en iyi kaynaklarını tüketmiştir; yararlı üyelerinin büyük çoğunluğu eski durumlarında kalamaz olmuşlardır. Toplumun bu durumda rahatı kaçar, değişmek ihtiyacını duyar, ayaklanır. Bu durumda toplum haklıdır. Çünkü, toplum, bir arada ne kadar mümkünse o kadar mutlu olmak için kurulmuştur: Toplumun amacı ortak mutluluktur.

Devrimin amacı da büyük çoğunluğun mutluluğudur. Bu amaca varılmazsa, halk aradığı en iyi yeri bulmamışsa, devrim bitmemiştir. Devrim bitti, diyenler bir eğemenliğin yerine bir başkasını koymak istiyenlerdir. Bu durumda devrim bitmiş olsaydı, büyük bir cinayet olmakla kalırdı.

Belli bir takım zamanlarda, büyük ço-

ğunluğun daha mutlu olmamasının nedenlerini araştırdım. İncelemede vardığım şu sonucu 13 vendémiaire'den sonra gazetemin ilk sayılarında yayınlamayı göze almıştım:

«Öyle dönemler vardır ki, öldürücü bir takım toplumsal kurallar şu sonuca varırlar: Herkesin olan ortak servet bir kaç kişinin elinde toplanmaktadır. Herkes mutlu olduğu zaman, tabiî olarak barış bulanır ister istemez. Herşeyi elinden kaçırmış olan halk kalabalığı, herşeyi tekeline alan insafsız yüreklerle karşı karşıya gelir. Bu sonuç büyük devrimleri gerekli kılar. Çağın kitaplarında önceden haber verilir, mal mülk sisteminde genel bir değişiklik kaçınılmaz olur.»

(Genel Savunmasından.)

OYALAYICILARA KARŞI

Robespierre'in düşmesinden sonra, yengiye erişen burjuvazi Montagnard hükûmetinin aldığı bütün demokratik tedbirleri ortadan kaldırmıştır. Özellikle, ekonomik özgürlüğe yeniden dönerek para işlerinde bir buhran yaratmış. Kendi yararına işliyen bu buhran halkı korkunç bir yoksulluğa düşürmüştür. Kendisi de geçim sıkıntıları içinde kıvranan Babeuf bu yürekler acısı durum karşısında artık anayasa üzerinde tartışmalara girmeden hemen harekete geçmek zorunluğunu anlamış bulunuyor.

Kafaları kızıştırmanın zamanı değil, diyorsunuz, bir hükûmetimiz var, ona yürümesi için zaman vermeli. Ben de diyorum ki,

halkın beklemeye vakti yok, açlıktan öldü ölecek; ocağında yakacak yok, sırtında da giyecek. Yine diyorum ki, üstünde başında nesi varsa satıp savdı, yedi. Şimdi yiyemiyor. Çünkü, satacak başka bir şeyi kalmadı ve üstelik, her gün, yaşamak için zorunlu her şey biraz daha ateş pahası. Diyorum ki, bu durum artık sürüp gidemez, eğer hükûmet bu yürekler acısı durumu değiştirmenin yollarını aramazsa, ondan şikâyete hakkımız vardır. Hükûmetin elinden bir şey gelmiyorsa, bu yolları araştırmak ve onları göstermek hakkımızdır, diyorum...

Sonra kalkıp iç savaştan söz ediyorsunuz.. Sanki iç savaş yokmuş gibi! Sanki zenginlerin yoksullara karşı savaşı savaşların en insafsızı değilmiş gibi! Hele birincilerin tepeden tırnağa silâhlı, öbürlerinin ise korunmadan yoksun oldukları bir zamanda. Sizler iç savaş istemiyorsunuz! ve bunun için de çıplak halkın sabrıla açlıktan, soğuktan ölmesini istiyorsunuz... Olur mu öyle şey! Ona bütün savaşları verin daha iyi. Gitsin eşit silâhlarla gözünü oyanlara meydan okusun!.. Çok geçmeden bu savaş onun yararına kesin bir çıkar yol bulur ve büyük çoğunluğun dertlerine son verir. Zaferi daha iyi sağlamak için politika yapmak, oyalayıp uygun zamanı beklemek gerek diyorsunuz. Politika yapmak! Nasıl politika yapabilir, nasıl uygun

zamanı bekliyebilirim eğer kırksekiz saattir ağzıma bir lokma girmemişse, sabahleyin yataktan kalkarkalkmaz eski pantalonumu mu gömleğimi mi, ceketimi mi yoksa yorganımı mı satacağımı bilemezsem, belki de hepsini birden satmam gerekirse, bir tek gün yaşamak için gereken dünyanın parasını neyle sağlıyacağımı bilemiyorsam, daha beteri, satacak hiç bir şeyim yoksa?... Ateş bacayı sarmış, ister istemez sudan söz açıyoruz. Sizse, bize küfür ederek, sırası değil, politika yapmak gerek, diyorsunuz. Biz ateş alev bir yanardağ üstündeyiz, siz tutmuş, sabredin, diyorsunuz! Sizin sabrınıza, politikanıza, soğukkanlılığınıza hayranım doğrusu. Siz hiç yoksulluk nedir bilmediğiniz için yoksulluğa katlanın demek sizin için çok kolay.

(Tribun du peuple, 30 Kasım 1795)

HALK KENDİ KENDİNİ KURTARACAKTIR

Biz kendi kendimize hiç bir şey yapamazmışız, başımızda her zaman yöneticiler bulunmalıymış! Böylesine pısırık bir inanç uzak olsun bizden. Yöneticiler yalnız yönetici kalmak için devrim yaparlar. Bizse, gerçek demokrasi yoluyla halkın mutluluğunu sağlamak için devrim yapmak istiyoruz. Sans-culotte'lar! Bizim işimiz bir kaç kişiye kin bağlamak değil. Biz ekmek için, rahatlık için, özgürlük için savaşıyoruz. Tuzağa düşmiyelim. Gözümüzü asıl amacımızdan ayırmıyalım. Size tekrar tekrar söyliyorum: Kendiliğinizden ve tek başınıza bir şey yapamıyacağınız yanlıştır. Büyük işleri, halka yaraşır işleri, yalnız halk yapabilir. Onun için, yalnız halk adamlarının kımıldadığını gördüğünüz zaman kımıldayın. Hiç bir çağrı aldatmasın sizi. Kurtarıcılarınızı içinizden başka yerde aramayın. Kendinizinkinden başka bayrak tanımayın.

(Tribun du peuple, 13 Nisan 1795)

HALKA GÜVEN

Halkın koruyucularından uzakta, halkın kendisinden uzakta yaşıyan bu diplomasi, Machiavelli'den kalma bu sözde-tedbirlilik, yalnız zorbalara özgü ve son zamanlarda yurtseverlerin kullandığı bu iki yüzlü politika, 13 Vendemiaire zaferinin en güzel meyvalarını kaybettirdi onlara. Bunca örneklere baka baka şu düşünceye vardım: Bir halk devletinde, gerçek her zaman açık ve çıplak olmalıdır. Onu her zaman söylemek, herkese duyurmak gerektir. Halk kendisinin büyük

yararlarıyla ilgili her şeyi gizlisiz saklısız bilmelidir. Sözde yönetici bir takım adamların kendi aralarında gizli gizli konuşup anlaşması neye yarar? Sadece halkın enerjisini öldürmeye, halk oyunu yanıltmaya, bocalatmaya, dolayısıyla kayıtsızlığa, onu buyruk kulu yapmaya, zorbalığın ekmeğine yağ sürmeye, örgütlenmesini kolaylaştırmaya. Halk olmadan hiç bir büyük şey yapılamıyacağına sonuna kadar inanmış olarak diyebilirim ki, Onunla iş görmek için ona her şeyi söylemek, yapılması gerekeni durmadan göstermek, politikanın yararlandığı yayın organlarının sakıncalarından korkacak yerde, politikanın her zaman oyununu bozan halkın o dev gücünün yararlarına güvenmek gerek. Halk oyunu uyuşukluk içinde, besinsiz ve amaçsız bırakmakla neler kaybediyoruz, onu harekete getirmek, aydınlatmak ve ona amaç göstermekle ne kazanacağımızı hesaplamamız gerekir.

(Aralık 1795)

HALKIN ÖNDERLERİ

Bu adamlara körü körüne güvenmek bir suçtur ve dâvalarımızı bozmaktan başka bir işe yaramaz.. Ben, halkın adetâ gözüne zorla girmek istiyen ama bunu hiç bir zaman hakketmeğe çalışmayan, tam tersine, buna oldum bittim lâyık olmadığını gösteren kimselerden çekinirim. Büyük bir gücün yurttaşlardan uzaklaştırdığı ve bize her an kendisiyle birleşmemizi söyliyen adamdan çekinirim. Bu adam iyi niyetli olamaz. Güvenimizi kazanmak için başvuracağı yollar, gözümde onu iki kat daha şüpheli duruma sokar. Eğri yollardan halkın gözüne girmek istiyen kimsenin ancak kalleşce niyetleri olabilir. Bizim dâvamız, her düşündüğümüzü apaçık söylememizi gerektirecek kadar güzel bir dâvadır. Bu dâvayı dile getirmek için aşağılık parlamentoculara başvurmaktan hoşlanmam. Bu, kıralların anlaşmalarına, dalaverelerine benzer. Yurtseverlerin bugün bağlanacakları tek şey ilkelerdir.

(6 Nisan 1796)

ORDUYA SESLENİŞ

Babeuf, askere çağrılan bir Fransızı konuşturuyor.

Bize toprak vermekten söz ediyorlar, ne diye? Devrim düşmanlarına karşı kazanacağımız zaferleri aylıklar yıllıklarla karşılıyacaklarmış. Hayır, hayır! Bize göre değil böylesi kazançlar. Fransa'nın dört bir köşesini ateşe verenleri kovmak için askere çağrıldığımız zaman bu vaitler yerindeydi. Ama şimdi bunların ciddî olduğuna inanamayız. Yoksul babalarımızın yanına döndüğümüz za-

man onlar gibi yoksul olarak zenginlerin hayasız baskısı altında yaşıyacağımızı, onların kürek mahkûmu olacağımızı, sabahtan akşama doğumdan ölüme boğaz tokluğuna çalışacağımızı, güneşte kurumuş bir parça kara ekmeğimizi ıslatmak için terlerimizden başka şey bulamıyacağımızı bilmeliyiz. Böylesi bir hayatı sürdürebileceklere bile ne mutlu! Üst tarafı orada burada dilenecek. Köyde kentte tahta bacaklı, kırık çeneli, kolsuz insanlar dolaşacak. Tıka basa yiyenlerin kapılarına gidecekler sürüne sürüne...

(Tribun du peuple, 30 Mart 1796)

İlkeler birbirine taban tabana karşıt olunca, suçlayanlarla suçlananların böylesine ayrılması, onlarla bizim ap ayrı sonuçlara varmamız hiç de şaşılacak bir şey değildir. Onların en kötü dedikleri şey, bizim için iyilerin iyisidir. Onların korkunç cinayet dedikleri şey bizim için erdemin en yücesidir. Onlar Devrim'den, bu dünyadaki mutlu azınlığın çektiği acılar karşısında duygulana dursunlar, bizler durmadan acı çeken büyük çoğunluğun dertleri üstündeyiz. Onlar ayrıcalıklı sınıfın bir kaç kurbanı üstüne göz yaşı döke dursunlar, bizler, kanları sınırlarda akmış olan binlerce cumhuriyetçiye acımaktayız.

Onların istediği düzendir. Zaten parası puluyla güçlü olan bir azınlık için para biriktirmekten başka yol yoktur. Düzen istiyor hepsi. Bunca servete dayanan küçük azınlık için servet biriktirmek istiyorlar. Düzen dedikleri şey, hemen bütün ulusun bu bir avuç ayrıcalıklıya uşakça bağlanmasıdır. Bizse, buna düzensizlik diyoruz. Çünkü, düzen herkesin özgür ve mutlu olduğu bir ortamdır.

Onların düzen dediği şeyin yıkılıp yerine bizim anladığımız düzenin gelmesini istemek onlarca devlete karşı pusu kurmaktır. Bu ilkeye göre, herhangi bir hükûmet, ne kadar kötü olursa olsun, uluslar onu dünya durdukça başlarında tutmaya mahkûmdurlar. Bu düşünüşte ulusların eğemenliği ilkesi bir yana atılmıştır. Tanrının inayetiyle kurulmuş bir hükûmeti deviren 14 Temmuz 89 Devrimi eşkiyaca bir ayaklanmadır.

(Vendôme Yüksek Mahkemesindeki savunmadan

EZEN MUTLULARA KARŞI
EZİLEN MUTSUZLARDAN YANA

Nedir bu ardı arası gelmez bağırıp çağırmalar? Siz, ey halkın dostları, siz bilirsiniz bunların ne demek olduğunu. Hiç de yerinde olmayarak namuslu denen yurttaşlarımızın sesleri bunlar. Koca halkın karşısında bir hiç oldukları halde utanmadan her şey olmaya kalkanların, çoğunluğun alın terilerini süzüp hiç bir şey yapmadan yaşamak istiyenlerin, tek yararlı olan bunca insanı hiçe sayıp boyunduruk altında tutmak, kollarını,

zekâsını, ustalığını durmadan kullanıp karşılığında açlık sunmaya alışmış olanların sesleri. İşte, cumhuriyetçiler, bizim kurban edilmemiz için daha çabuk davranılmasını istiyen bir avuç kan emici yarasa. Bunlara yaranmaya can atıyor bir çokları. Merak etmeyin, namuslu kişiler, dilediğinizi yerine getirecekler! Yüksek Mahkemenin ilk oturumunda söylenenleri okuyun, bakın, nasıl koşanlar oldu hizmetinize. Sana gelince, ey halk, büyük çoğunluk, sen de göreceksin o tutanaklarda, senin çıkarlarını korumaktan yılmayanların kişiliklerinde sana ne türlü davrandıklarını. Siz dostlar, halkı savunanlar, şanlı yoldaşlarım, siz de duydunuz: Altınlı azınlık, yaldızlı milyon çarmıha gerilmenizi istiyor. Azgın sürünün bağrışmaları arasında, güzelim dâvalarını savunduğunuz yirmi dört milyon ezilmişin seslerini duyuyorsunuz elbet. Onlar sessizce inleşiyorlar, zincirler içinde soyulup soğana dönmüş, çırılçıplak, aç biilâç...

Erdem ölmez; zorbalar baskılarında kendi kendilerini aldatırlar. Yok ettikleri yalnız bedenlerdir; iyi insanların ruhu sadece kalıp değiştirir. Bir kalıp dağılır dağılmaz o ruh başka varlıkları diriltir, onlar da başlar cömertçe yaşamaya ve başımıza geçen haydutların soluğunu kesmeğe.

(Duruşma tutanağından)

III.

BABEUF, SOSYALİZM KURAMCISI

1. BURJUVA DEVLETİNİN YIKILMASI

Kötülükleri söküp atmanın en iyi yolu, kötülük yuvalarını ortadan kaldırmaktır. Bu yuvalar ortadan kalkmadıkça, onları diriltmek istiyenler olacaktır her zaman. Kilise ve manastır durdukça papaz, saray durdukça zorba, şato durdukça derebeyi, köcre durdukça keşiş, zindan durdukça mahpus, darağacı durdukça cellât ve kurbanı yeniden gelir. Eski baskı, kör ve boş inançlar rejimini sadece törpülemek, bir devrimin kazançlarını tehlikeye atmaktır. Bunları kökünden yok etmediniz mi, yeniden başımıza belâ olurlar.

Ellerindekini kaçıranlar, yeniden sömürücü duruma gelmemelidirler kolay kolay. Onların bencil vahlanmalarına hiç bir umut ışığı karışmamalı. Demek istiyorum ki, elimde tılısımlı bir değnek olsa, bir yandan bizi rahatsız eden şeyleri ortadan kaldırır, bir yandan da, adaletli bir toplumunun kurulması için gerekli her şeyi topraktan çıkartırdım.

(Germain'e Mektup, 28 Haziran 1795)

Halkın büyük günü geldiği zaman, onu hırsızlara karşı yumuşatırsanız, halk sadece yarım doğruluk isterse, hiç bir şey elde edemiyeceği muhakkak gibidir. Hırsız azınlık, pazarlığa kalkan halkı oyalar ve hiç bir şeyi bitirmemeye çalışır. Tam tersine, halk tam bir adalet isterse, eğemenlik isteğini bütün haşmetiyle dile getirir ve ister istemez, bütün gücü ile kendini gösterir; öyle kesin konuşur ki, hiç bir şey duramaz karşısında, istediği ve istemekte haklı olduğu her şeyi elde eder. Ey halk, yasalarını tam yapmazsan, yarım tedbirlerle kalırsan, isteklerini bir takım yumuşamalarla sınırlandırsan, sağlam hiç bir şey elde edemezsin.

(Yüksek Mahkeme Tutanaklarından, 28 Temmuz 1795)

2. XVIII. YÜZYIL KAPİTALİST DÜZENİNİN ELEŞTİRİSİ

Babeuf, daha pek az gelişmiş olan XVIII. yüzyıl kapitalist düzeninin mekanizmasını inceliyemezdi henüz. Ama, eşine az rastlanır bir kavrayışla o güne özgü bâzı sonuçları görmüştür: Üretmiyen azınlığın serveti ele geçirmesi, yarışmadan doğan üretim anarşisi.

Ticaret adamları, her şeyi ticaret yaşatacak, derler. Ilkel maddeleri yetiştiren işçiden, büyük işletmeleri yöneten fabrika şefi-

ne, malları dört bir yana dağıtan tüccara kadar, herkese yiyecek taşıyacak olan ticarettir. Evet, işte ticaretin yapması gereken şey, ama yapmıyor bunu. Yiyecek içeceği bütün üreticilerine, eşit olarak götürmesi gerek; ama çok eşitsiz olarak götürüyor. Gerek köylerimizde, gerek kentlerimizde rastladığımız adamların yüzde doksan dokuzunun, şu üstleri başları berbat insanların kimler olduğunu soruyorum kendi kendime. İyiden iyiye inceleyince, bunların ticarete hizmet ettiklerini görüyorum. Bakıyorum, keten kenevir yetiştirenlerin, gerek dokuma maddelerini, gerek yün, gerek ipeği kullanılacak hale getirenlerin, onları örenlerin, bez kumaş dokuyanların, deri işinde çalışanların, kundura yapanların hemen hepsi gömleksiz, elbisesiz, ayakkabısız. Yine bakıyorum, mobilya, âlet edevat, kapkacak işlerinde kol gücüyle çalışanların hepsi hemen her şeyden yoksun... Sonra, toprak sahipleri dışında, hiç bir şeyleri eksik olmıyan bir avuç azınlığa bakıyorum: Bunlar, ellerini hamura dokundurmadan, bir takım hesaplar, tertipler, kılık değiştirmeler, çabalarla, çoğunluğa karşı o eski azınlık oyununu yeni biçimler altında oynamaktadırlar. Bu oyunla bakın neler elde etmek istiyorlar: Bir sürü kol boşuna meyva toplamaya çalışıyor; toplıyacakları meyva, parmaklarını bile oynatmıyanlara gidecektir.

İlke gereği, meyvalar yığın yığın o can düşmanı spekülatörlerin elinde toplanacaktır. Bu spekülatörler, durmadan emekçilerin ücretlerini indirme işinde anlaştıktan sonra, gerek kendi aralarında, gerek onların biriktirdiklerini dağıtanlar, hırsızlık ortakları tüccarlarla birlikte, her şeyin fiyatını kendileri koyacak. Bu fiyata ancak bolluk içinde yüzünler, ya da kendi hempahaları, yâni kendileri gibi para biriktirme ve her şeye elatma imkânları olanlar yanaşabilmektedir. Böyle olunca, halkın her şeyi üreten bu sayısız elleri artık hiç bir şeye uzanamıyacak, hiç bir şeye dokunamıyacak, gerçek üreticiler her şeyden yoksun kalacak, ya da artıklarla yetinecek. Gracchus böylesine bir düzensizlik karşısında çileden çıkıyor. Ticaret her şeyi yaşatacakmış, ticarete hizmet edenlerin hepsine ayni yiyeceği götürecekmiş! Nedir bu ticaret? Şunu bir anlamaya çalışalım. Ilkel maddenin doğmasını, el gücü ile değişik kullanışlara uygulanmasını ve dağıtılmasını sağlıyan işlemlerin tümü değil mi? Bu işlemlerin bir tanesine katılanların hepsi ticaret öğeleridir. Niçin bu birinci öğeler, yaratıcı işi görenler, asıl işi görenler ötekilerden, tüccarlardan, benim gözümde en küçük bir işi, dağıtma işini yapanlardan kıyaslanamıyacak kadar az faydalanıyorlar? Bunun nedeni apaçık ve çok basit: Bu sonuncular aldatıyor, öbürleri de

aldanıyor. Spekülatörle tüccarlar gerçek üreticiyi avuçlarının içinde tutuyorlar, aralarında birlik kurup üreticilere her zaman: «Çok çalış, az ye, yoksa iş bulamaz ve hiç bir şey yiyemez olursun artık» diyorlar. İşte, sermayelerin barbarca koyduğu yasa budur.

Ticarette yarışma hiç de mükemmelliği gözetmiyor. Bu yarışma, hilesiz ürünleri, halkın gözünü boyayacak çürük mallarla boğuyor; halkın ucuz malı, işçinin şişirme ürün vermesi, tükenmesi, aç susuz kalması, dürüstlüğünü yitirmesi pahasına alıyor. Ticarette yarışmayı yalnız en çok parası olan kazanıyor. Savaş bitince, her şey, piyasa, kazananın tekelinde kalıyor; o da ucuzluğa son veriyor. Yarışma gelişi güzel, yarım yamalak ürünlere yol açıyor ve bu yüzden de alıcı bulamamak tehlikesi baş gösteriyor ve böylece, insanların işine yarıyacak olan yığınlarla ilkel madde hiç bir işe yaramadan yok olup gidebiliyor.

(Germaine'e Mektup'tan, 28 Temmuz 1795)

3. BABEUF'ÜN İLK SOSYALİST DÜŞÜNCELERİ

Yirmi yedi yaşında (1787'de) Babeuf, toplumsal adaleti sağlamaya en elverişli ekonomik ve toplumsal sorunu ortaya atıyor. Ama, eski derebeylik düzeninin hâlâ ağır bastığı o günlerde, Babeuf kapitalist toplumu açık seçik inceliyemezdi tabiî. Onun getirdiği çözüm, bir hayal, bir ütopiadan başka bir şey olamazdı. Kaldı ki, bu çözüm XVIII. yüzyıl filozoflarının, özellikle Rousseau'nun enikonu etkisi altındaydı.

Bir ulus düşünün ki, toplumsal kurumları bütün yurttaşlar arasında tam bir eşitlik

sağlasın; üstünde oturduğu topraklar hiç kimsenin değil herkesin olsun; her şey her çeşit ürüne ortak olsun. Bugün ulaştığımız genel bilgilere göre böyle bir ulusun durumu ne olabilir? Tabiat yasası bu çeşit kurumları yaşatır mı? Böyle bir toplum ayakta durabilir mi? Tam bir eşit dağıtımın yolları bulunabilir mi?

(Dubois de Fosseux'ye Mektup'tan, 21 Mart 1787).

Dünyaya yeni bir düzen vermek istiyen şu adsız filozofu (1) çok beğendim. Ne yazık ki, dayanaklarını belirtmemiş. Bana kalırsa, bu filozof Cenevre yurttaşından (2) daha ileri gidiyor. Onun için bir hayalci diyorlar. Güzel hayaller kuruyordu gerçekten. Ama, bizimki daha iyisini yapıyor. Rousseau gibi o da şöyle düşünüyor: İnsanlar tam anlamıyla eşit oldukları için, özel olarak hiç bir şeye sahip olmamalı ama her şeyden ortakça faydalanmalıdırlar; öyle ki, doğarken kimse kimseden daha zengin olmamalı, çevresinden daha çok saygı görmemeli. Ama, böylece, bizim düzen kurucu, daha iyi yaşa-

(1) 1786'da yazılan ve Babeuf'ü adetâ büyüliyen bir broşürün adsız yazarı.
(2) J.J. Rousseau.

mamız için Rousseau gibi, bir meşe altında karnımızı doyuralım, karşımıza çıkan ilk ırmaktan susuzluğumuzu giderelim, ve daha önce yiyecek bulduğumuz o aynı meşe altında dinlenelim diye bizi ormanların ortasına göndermiyor, bize günde dört öğün yemek yediriyor, doğru dürüst giydirip kuşatıyor bizi ve her birimize, yâni aile babalarına bin louis'lik sevimli birer ev veriyor. İşte, toplum hayatının hazlarını tabiî ve ilkel hayatınkilerle uzlaştırmak buna derler...

Ben, yaşa diyorum bu adama! Bu yeni cumhuriyeti kuracak ilk göçmenlerden biri olmaya karar verdim. Orada, rahat, memnun, çocuklarımın ve kendimin geleceğimizden kaygısız yaşadığım sürece, diledikleri kurallara ses çıkarmadan uyarım. Böyle bir düzen içinde yazarlık mesleğinde kalırsam, bizde daha seçkin sayılan meslek adamlarından küçük görünmemek sevindirecek beni. Bu adamların acır gibi bakacakları olmayacak bana. Ben de, kendimi berberimle ya da kunduracımla bir görmekten üzülmiyeceğim. İşte, bu durumun gerçekleşmesi gerek. Bu yararlı ustaların aramızda zorunlu bir yeri yok mu? Beğenileri ve yetenekleri gereği hukuk okuyacak yerde bu mesleklere yönelmişlerse, beğenileri ve yetenekleri gereği memurluktan yana gitmiş olanlardan ne diye daha az önemli saymalı onları? Herkes me-

mur olamaz ki. Memurluğa yükselen adam, en basit bir zanaati öğrenmekte bir zavallı ve istidatsız işçinin çektiği sıkıntıyı çekmemiştir belki de. Doğarken tabiat kendisine cömert davranmadıysa, o mutsuz işçinin bunda ne suçu var? Talih izin verseydi, o da bütün bir cumhuriyeti yönetecek yetkide olurdu. Olamadıysa, niçin dünya nimetlerinden daha az faydalansın?

(Dubois de Fosseux'ye Mektup'tan).

4. SOSYALİST TOPLUM NASIL DÜZENLENECEK

Yedikçe yiyen, tüketen, gözlerini doyurmaktan başka kaygısı olmıyan azınlık, çalışan ve üreten büyük çoğunluğu aç bırakıp zayıflatamıyacak! Bu büyük çoğunluk içinde herkes, hem üretici hem tüketici olacak, herkesin bütün ihtiyaçları karşılanacak, kimse yoksul olmıyacak, kimse yük altında yorulmıyacak. Yeniden düzenlenen toplumda, her şey dengeli olacak, her şey karşılığını görecek; kimsenin başa geçmesine, kendini öne sürmesine, başkalarını buyruğunda tutmasına hiç bir sebep kalmıyacak. Ne üstün-

lük kalacak ne altınlık, ne birincilik ne sonunculuk. Ortak çabalar, bütün ortakların (bir toplumu meydana getirenler başka bir şey değildir) niyetleri büyük kardeşlik amacına (sonsuz bireysel mutluluğun tükenmez kaynağı olan) ortak mutluluğa yönelecek. Çoğunluğun etine kadar kırkılan, boğazlanan ya da birbirine boğazlatılan bir sürü olmaktan çıkma zamanı geldi artık. Efendilere, yamyamlara, zorbalara, aç gözlülere, sömürücülere, sömürülenlere paydos artık! Her yerde her zaman, dürüstlük, doğruluk, açıklık! Herkesin bir işi olsun ve işini titizce yapsın ve bu iş onu sadece mutlu yapmakla kalsın. Çünkü, bizim istediğimiz herkesin mutluluğu, herkese eşitçe dağıtılan bir mutluluktur.

Satıcısı tüccarı kalmıyacak artık. Daha doğrusu bunlar, dediğimiz gibi, birer dağıtıcı olacaklar sadece. Bütün üreticiler ortak anbara çalışacaklar, her biri oraya alnının teriyle ürettiğini gönderecek ve dağıtıcılar da kendi hesaplarına değil, büyük aile hesabına her yurttaşa, bu ürünleri çoğaltmak ya da iyileştirmek için gösterebildiği çaba karşılığında, eşit ve değişik olarak payını verecektir. İşte, o zaman ticaret ortadan kalkmıyacak, tam tersine, daha da gelişecek, çünkü, herkese yararlı olacak. Bence, asıl iyi ticaret de budur ve gördüğümüz hayasız, vic-

dansız imânsız dalavereleriyle toplumsal bir cüzzam haline gelen bezirgânlığın tam tersidir. Bu düşüncelerimize uygun olarak değişen ticaret, asıl görevini yapmış olacak ki, o da her şeyi diriltmek, bütün yiyeceği içeceği üreticilere eşit olarak göndermektir. Üstünde durulması gereken bir olay da şudur ki: Bizim bireysel ödevlerimiz ne olursa olsun, çocuk, ihtiyar ve sakat değilsek, hepimiz bu ticaretin öğeleri olacağız. Herkes tam bir eşitlikle birbirine bağlı olacak: Üreticiler, yâni çiftçiler ve işçiler, meslek adamları, sanatçı ve bilginler, depocular, ayırıcılar ve dağıtıcılar ürünleri tüketime yollıyacak. Böylece, endüstri ile ticaret arasındaki ayrılık ortadan kalkacak ve aynı şeref katına yükselen bütün meslekler böylece bütün alışverişe katılacaklar. Hepimiz, tarlada olsun, fabrikada olsun, yönetimde olsun, ticarette olsun, bir işe yarıyacağız. Hepimiz aynı ölçüde satıcı ya da tüccar olacağız. Söylemeye lüzum yok ki, büyük dünya eşitliği ve kardeşliği ilkesi bütün uluslara tek din olarak uygulanmadıkça, dış ticaret, topluluk için tehlikeli olmamak şartıyla, ancak politika alanına girebilir. Dediğimiz ilke uygulandığı zamansa, uluslar, artık zorbaların kör inançlara ve cinayetlere boğduğu, keyfi sınırlar içinde hapsettiği ve insanların yararlarına aykırı ve özgürlüklerine malolan savaşlara sü-

rüklediği kollektif varlıklar olmaktan çıkacaklardır. Elele veren insanlık büyüyecek ve, yavaş yavaş, sınırlar, gümrükler ve hükûmetler ortadan kalkacaktır.

Eski dükkânın savunucuları «Endüstriyi öldürüyorsunuz» deyip duracaklardır bize. Nerden çıkarıyorlar bunu? Bizim kurumlarımız her şeyi düzenliyecek ve her şeyi yerli yerinde bırakacak. Olan hiç bir şeyi bozmıyacak, elverir ki, o şey haksız olmasın. Bügün yapılan işi aynı insanlar yapa duracaklardır. Çiftçi çiftçi kalacak, demirci demirci, dokumacı dokumacı. Yalnız bütün çalışanlar gördükleri işe göre sıralanacaklar. Topluluk durmadan herkesin her an ne yaptığını bilecek ki, aynı nesneler ne çok fazla, ne de çok az üretilsin. Her iş dalı için orada çalışacak yurttaşların ve bu işe hazırlanacak gençlerin sayısını topluluk saptıyacaktır. Herşey bugünkü ihtiyaçlara ve topluluğun ileridеki ve kolayca hesaplanabilecek artışına göre göz önünde tutulacak ihtiyaçlara uygun ve orantılı olacaktır. Bütün gerçek ihtiyaçlar incelenecek ve uzak yakın her yerde, tez elden ve tam olarak giderilecektir. Endüstri körü körüne işlemez, rastgele ve yararsız fazlalıklara boğulmazsa, akıllıca ve herkesin yararı ve rahatlığı amacıyla yönetilirse ölür mü? Hayır. Değişen yalnız şu olur: Bütün endüstriler, büyük ailenin yararına çalışacağı için,

her özel endüstri bir ya da bir kaç kişinin malı olmaktan çıkacaktır. Her atelye, büyük atelyenin bir parçası olacak, her ürün, her mal büyük mağazanın hesabına girecek ve cumhuriyetin olanakları arasında yer alacaktır. Böylece bir düzende hakkımın tanınacağından ve payımın verileceğinden emin olabilirim. Eskisi gibi herkesi nasıl aldatacağım, gördüğüm işi nasıl pahalıya satacağım, nasıl büyük payı kendime alacağım diye kafa yoracak yerde, düzeni bozmadan bir insanın yapabileceğini açıkça ve rahatça yapmaya çalışırım. Yapabileceğim şey, hiç şüphesiz, beni de ailemi de bol bol geçindirir. Daha ne isterim. İşimi kolaylaştıran, zahmetimi azaltan bir makine bulursam, buluşumu elimden alacaklar diye korkmam, her hangi bir işi daha iyi ve daha çabuk yapmanın sırrını bulursam, onu benden çalacaklar diye korkmam, hemen gider onu topluluğun emrine veririm. Bu buluşumun karşılığını görürüm, rahatım artar, başkalarının da işine yarar, gerektiği yerde kullanılır. Emeğimin azalması da, o belâlı işsizliğe yol açacak yerde, insanlara boş zaman kazandırır. Mesleğimde bir çok insanın yaptığı işi yapacak bir makine bulundu diye telâş mı edeceğim? Hayır. Çünkü, bir makinenin bulunması hiç bir kötü sonuç vermiyecek. Topluluğa zaman kazandıracak, dolayısiyle, yorgunluğu azalta-

cak. Makinenin serbest bıraktığı kol gücü başka işde kullanılacak, ve kimsenin aç kalmasına sebep olmıyacak. Herkesin geçimi gereğince ve her zaman için sağlanmıştır. Hiç bir kaza, hiç bir dalavere, hiç bir pahalılık ve hiç kimsenin keyfi geçimime dokunamaz. Çıkarını haklı olmakta gören toplum, çocuklara, sakatlara ve yaşlılara eşitçe bakmayı üzerine almıştır. Çocuklara bakarken, büyüdükleri zaman ona hizmet etsinler diye yapılmış bir avanstır bu. Ötekiler de, gördükleri hizmetin borcunu ödemiş olur. İşe yaramaz sakatlara bakmaksa insanlık borcudur. Kim düşünebilir ki, kendisi ve çocukları için hiç bir şeyden yoksun kalmama güvenliği insanları yeterince çalışmaya zorlamaz.

Siz aylaklığı koruyorsunuz, diye bize çatıyorlar. Bizim yaptığımız aylaklığı ortadan kaldırmanın tâ kendisi iken, nasıl söyliyebilirler bize bunu? Bizim bütün ürünleri dağıtmadaki eşitliğimiz herkesin beden ve zekâsı ölçüsünde çalışma eşitliği şartına sıkı sıkıya bağlıdır. Toplumun temel ilkelerinden biri, almağa hak kazanmak için işbirliğine katılmak olduğuna göre, bu toplumda aylak oturmanın yeri yoktur.

(Germain'e Mektup'tan, 28 Temmuz 1795).

5. SOSYALİST TOPLUMUN YÜKSEK UYGARLIĞI

İnsanı kölelikten kurtaran yeni toplumda sanatlar, edebiyat ve bilimler gelişecek. Eski düzenin yarattığı kötülükler bu toplumda ortadan kalkacak. Yeni bir insan, sosyalist insan doğdu doğacak.

Bu yeni devletle neler, neler kalkmıyacak ortadan: Sınırlar, çitler, duvarlar, kapı kilitleri, kavgalar, dâvalar, hırsızlık, adam öldürmeler, bütün cinayetler; mahkemeler, cezaevleri, idam sehpaları, işkenceler, bütün bu belâların yarattığı umutsuzluk; kıskançlık, gözü doymazlık, kendini beğenmişlik, aldatmacalar, iki yüzlülükler ve bütün ahlâksızlıklar; ve hele, belâların belâsı, durmadan içimizi kemiren o kurt, o yarın, gelecek ay, gelecek sene ne olacağımız kaygısı, yaşlanınca

ne olacağımız, çocuklarımız, çocuklarımızın çocuklarının ne olacağı kaygısı.

(Le Tribun du peuple, 1795)

Yolsuz kazançlarla tıka basa doyarak adalete ve insanlığa kıyanlar, yedikçe acıkan bu açgözlü sırtlanlar yediklerini rahat rahat sindirmek ve aldıkları arslan payının üzerinde tam bir güvenle uyumak için aç kalabalıkları kendilerini korumaya da çağıracaklar, üstelik onları inandırmaya çalışacaklar ki, savaşta ölmekle bu sömürgenleri değil, kendilerini savunmuş olacaklardır. Bu kan emici asalaklar, biz devrimcilerin toplumu vahşet haline döndürmek istediğimizi bağıra bağıra söylemekte gecikmiyecekler, bizleri vandallar, bilimlerin, sanatların, zanaatların düşmanı diye göstereceklerdir. Oysa, devrim hiç birine dokunmıyacak, tam tersine, bilimler de, sanatlar da, zanaatlar da herkesin yararına doğru hızlanacak, herkesin rahatını sağlıyacak şekilde yollarını değiştirecektir. Bilimler, sanatlar ve zanaatlar kölelikten kurtulacaklar ve «mecène»lerin önünde küçülmek zorunda kalmıyarak gerçek uygarlığa, herkesin mutluluğunu arıyan uygarlığa yaraşan yüce görüşlere yükseleceklerdir.

(Germain'e Mektup'tan, 30 Aralık 1795).

EK

BABEUF'ÜN KARISINA VE ÇOCUKLARINA SON MEKTUBU

Ölüm cezasına çarpıldığını öğrenen Babeuf mahkemede kendi canına kıymaya kalkar. İdam hükmünü öğrendikten bir gece sonra, yâni idamından bir gün önce, çoluk-çocuğuna şu mektubu yazar :

Merhaba dostlarım! Sonsuz karanlıklara bürünmek üzereyim. Fazla duymaktan duygularımı yitirmiş gibiyim. Size karşı olan durumumu dostuma yolladığım iki mektup-

ta daha iyi anlattım, göreceksiniz. Kaderinizi onun ellerine bırakıyorum. Ondan istediklerimi yapabilecek durumda olacak mı, ne yazık ki, bilmiyorum. Kendisine nasıl ulaşabileceğinizi bile bilmiyorum. Bana olan sevginiz sizi bütün bu belâlara soktu. Türlü eziyetlere ve yoksulluklara katlandınız. Vefalı yüreklerinizle bu uzun, bu ezici duruşmanın acı zehirini benimle beraber içtiniz sonuna kadar. Ama, ayrıldığınız yere yeniden nasıl gideceksiniz, bilmiyorum. Bilmiyorum orada eski dostları bulabilecek misiniz? Ne kadar dürüst olmak mümkünse o kadar dürüst olduğumu sanıyorum, ama beni nasıl anacaklar, bilmiyorum. Karşı-devrimin getireceği kıralcı azgınlıklar ortasında bütün cumhuriyetçilerin, ailelerinin ve çocuklarının ne olacaklarını bilmiyorum. Ah, dostlarım, son dakikalarımda bunları düşünmek ne acı! İnsan yurdu için ölmeğe, ailesinden, çocuklarından, sevgili eşinden ayrılmaya katlanabilir ama, özgürlüğün elden gideceğini, bütün gerçek cumhuriyetçilerin en korkunç akibetlere uğrıyacağını göre göre ölmek zor. Ah, canım çocuklarım! haliniz ne olacak? Yüreğimin sızlamasına engel olamıyorum. Dâvaların en güzeli uğruna canımı feda ettiğime pişmanım sanmayın; bu dâva uğrunda bütün emeklerim boşuna gitmiş de olsa, ödevimi yapmış sayıyorum kendimi...

Hiç ummuyorum ya, şimdi cumhuriyetin ve ona bağlı kalanların göklerinde patlamak üzere olan o korkunç fırtınadan sağ çıkarsanız, yeniden rahatlığa kavuşup kara bahtınızı değiştirmenize yardım edecek dostlar bulabilirseniz, size öğüdüm şudur: Bir arada, birbirinize bağlı yaşayınız. Eşimden istediğim, çocuklarını bağrına basması; çocuklarımdan istediğim de, analarını sayıp sözünden çıkmamaları, şefkatine lâyık olmalarıdır. Özgürlük uğrunda ölen birinin ailesine yaraşan, erdemlilik örneği olmak ve bütün iyi insanlara kendilerini saydırıp sevdirmektir. Karımın, çocuklarımın eğitimi için elinden gelen her şeyi yapmasını ve bu işde bütün dostlarını yardımına çağırmasını dilerim. Çok sevdiğim ve beni sevdiğini sandığım Emile'den bu dileğime uymasını bekler, hiç vakit kaybetmeden, kendini yetiştirmesini isterim.

Dostlarım, beni hatırlıyacağınızı, sık sık anacağınızı umarım. Hepinizi çok sevdiğime inanırsınız elbet. Ben sizin mutluluğunuzu herkesin mutluluğu ile bir arada düşünmüştüm. Sizi mutluluğa kavuşturmanın tek yolu buydu bence. Ama bunu başaramadım. Kendimi feda ettim. Sizler için ölüyorum biraz da.

Camille'e beni anlatın sık sık, onu ne

kadar candan sevdiğimi durmadan söyleyin ona.

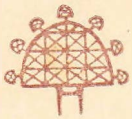
Anlıyacak çağa gelince, Gaius'e de söyleyin bunları.

Lebois, savunmalarımızı ayrı olarak basacağını bildirdi. Benim savunmamın elden geldiği kadar herkese duyurulması gerek. Karımdan, can yoldaşımdan ricam şu: Lebois ve Baudouin'e vereceği her yazının yanlışsız bir kopyasını alıkoysun, bu savunmanın kaybolmaması için elinden geleni yapsın. Savunmanın değerini bileceksin, temiz yürekli insanlar ve yurdunu sevenler bu savunmayı her zaman anacaklardır. Sana bıraktığım tek şey, yalnız ünüm olacak benim. Senin de çocukların da onunla avunacağınızdan eminim. Kocanızdan, babanızdan söz edilirken «Sapına kadar dürüst bir insandı» dendiğini duymak hoşunuza gidecek.

Allahaısmarladık. Dünya ile aramda küçük bir bağ kaldı: Gün ışığı yarın onu da koparacak. Açıkça biliyorum bunu. Katlanmaktan başka çare yok. Kötüler benden güçlü. Savaşı bırakıyorum. Tertemiz bir vicdanla ölmenin de tadı var. Benim için tek acı, yürekler acısı olan, sizden ayrılmak, canım dostlarım, en çok sevdiklerim! Kopuyorum aranızdan. Yapacaklarını yaptılar. Allahaısmarladık, tekrar tekrar allahaısmarladık.

Bir kelime daha. Anneme ve kız kardeşlerime yazın, ulakla ya da başka bir yolla. Savunmam basılınca, bir yolunu bulup yollayın. Nasıl öldüğümü anlatın onlara. Böyle bir ölümün şerefsiz olmak şöyle dursun, şanlı bir ölüm olduğunu anlatmaya çalışın o iyi insanlara.

Canım ciğerim dostlarım, bir defa daha allahaısmarladık, son bir defa. Erdemli bir uykunun koynuna dalıyorum!...

ÇAN YAYINLARI

1. **KAÇKINLAR.** F. Edgü. 250 k.
2. **DENEMELER:** A. CAMUS Ç.: S. E. — V. G. 4 lira.
3. **DURUŞMA:** Franz Kafka Ç.: S. Eyuboğlu. 5 lira.
4. **DÖRTLÜKLER:** Ö. Hayyam Ç: S. Eyuboğlu. 5 lira.
5. **BOZGUN:** F. Edgü. 3 lira.
6. **ÇAĞIMIZIN GERÇEKLERI** Sartre. S. E. — V. G. 5 lira.
7. **KUYULARDA:** M. Buyrukçu. 3 lira.
8. **ÖZGÜRLÜK VE KÜLTÜR:** J. Dewey Ç.: V. Günyol. 5 lira.
9. **DÜNYAMIZIN SORUNLARI:** Russell. S. E. — V. G. 5 lira.
10. **TÜRKÜN ATEŞLE İMTIHANI:** Halide Edib. 10 lira.
11. **TİYATRO IÇİN K. ARAÇ:** Brecht. Teo-C. Ç. 250 kuruş.
12. **MACBETH:** W. Shakespeare S. Eyuboğlu. 4 lira.
13. **ÇAĞDAŞ POLİTİKA SORUNLARI:** S. E. - V. G. 4 lira.
14. **BAŞKASININ KELLESİ:** M. Aymé. S. E — V. G. 4 lira.
15. **SIĞIRTMAÇ TÜRKULERI:** Vergilius. İ.Z. Eyüboğlu 250 kuruş.
16. **MAVİ YOLCULUK:** Azra Erhat. 4 lira.
17. **LÂTİN OZANLARINDAN ÇEVİRİLER:** O. Rıfat. 3 lira.
18. **ŞİİRLER:** Jacques Prévert. Ç.: S. Eyuboğlu. 4 lira.
19. **BİLİM AHLÂKI:** A. Bayet Ç.: V. Günyol. 5 lira.
20. **İKİLİK:** O. Rıfat. 4 lira.
21. **GODOT'YU BEKLERKEN:** S. Beckett. F. Edgü. 4 lira.
22. **HAKSIZ YÖNETİME KARŞI** Thoreau. Ç.: V. Günyol. 3 lira
23. **FİLOZOFÇA DÜŞÜNCELER:** Diderot. İ. Öztürk. 3 lira.
24. **DENEMELER ELEŞTİRILER** O. Burian. 4 lira.
25. **UTOPİA:** Thomas More. Ç.: S. E. M. U. V. G. 5 lira.
26. **DEVRİM YAZILARI:** Babeuf Ç.: S.E. — V.G. 4 lira.

Ödemeli Olarak YENİ UFUKLAR, P.K. 1034 Galata — İstanbul adresinden isteyiniz 20 Liradan yukarı siparişlerde % 20 indirim yapılır. Posta ücreti yarı yarıya paylaşılır.

Fiyatı : 4 lira